

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24.—
pol leta 12.—
četrt leta 6.—
na mesec 2.—

v upravnistvu prejemati:
celo leto K 22.—
pol leta 11.—
četrt leta 5:50
na mesec 1:90

Dopis naj se frankirajo. Rokopis se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin, za dvakrat po 14 vin, za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati l. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25.—
pol leta 13.—
četrt leta 6:50
na mesec 2:30

za Nemčijo:

celo leto K 30.—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35.—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna.
Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Državni zbor.

Dunaj, 18. nov.

Ugodni obrat v pogajanjih radi gališke deželnozborske volilne reforme honorira zbornica z osem-dnevno pavzo. Ker Rusini svoje obstrukcije ne marajo preje ustaviti, dokler volilna reforma v smislu njihovih minimalnih zahtev ne bo zakonito garantirana, ali vsaj s častno in trdno obvezo vseh poljskih strank zasigurana — je najboljšje, da parlament počaka. Naivneži, ki so mislili, da bodo krščanski socialisti svoje grožnje nasiloma zlomiti obstrukcijo ter za vsako ceno izsilili že danes ali jutri sprejetje v debati se nahajajočega zvišanja na žganje res uresničili, seveda ne pridejo na svoj račun. Tako enostavno, kakor si stvar predstavljajo v »Slovencu« naš klerikalni izkušeni parlamentarci, da bo »zbornica morda že danes v torek rešila davek na žganje, v sredo pa na vsak način, potem pa še osebno dohodnino in finančni načrt bo gotove«, se v našem parlamentu ne deluje. Treba bo še premagati marsikatero težkočo in za predlogo o osebni dohodnini stoji še ona o preodkazih posameznim deželam kot precej trdi oreh. Toda item, ako se gališke stranke faktično pogodijo, potem je vsekakor računati na izvedenje malega finančnega načrta še tekom letošnjega leta.

Besedo mali finančni načrt je treba danes posebno poudariti, kajti že se je oglašila vlada z zahtevo po novih davkih, ko še v razpravi se nahajajoči niso sprejeti! Za malim finančnim načrtom pride veliki. Parlament se plaši, poslanci imajo že dovolj odgovornosti pred svojimi volilci radi bremen malega finančnega načrta in bi zaslužili, da jim vlada privoščijo malo oddiha. Končno parlament ni stroj, ki naj kuje na hrbtu avstrijskih davkoplačevalcev denar za državne blaginje, denar, kateri gre danes žalibog večidel le v neplodovite namene. Toda hočeš, nočeš, moraš. Vlada je upregla pred mali finančni načrt svoje bedne nastavlence in njihovo službeno pragmatiko ter postavila stranke pred alternativo, da glasujejo za davčne predloge, ali pa se težko pregrešijo

proti socialni pravičnosti, pred »veliki« finančni načrt, oziroma pred nove davčne predloge, katere tvori skupno z »malim« finančnim načrtom »veliki načrt« pa nameravajo upreči narodnogospodarske potrebe. Železniški minister baron Forster je namreč danes obljubil, da vložil vlada skoraj tudi predlogo o lokalnih železnicah, in sicer obširno ter dejanske potrebe vseh kronovin v odlični meri upoštevajočo predlogo. — Minister pa je napravil važen razlog: predlogo bo zbornica lahko sprejela, čim bo rešila mali finančni načrt, zakon pa bo vlada šele tedaj faktično izvedla, čim ji parlament odpre nove vire trajnih dohodkov.

Za bridkosti danes podane zakonske osnove o bosanskih železnicah sladka obljuba velikega lokalno-železničnega programa. Toda za bosanske železnice se bo denar izdal takoj, za domače pa šele takrat, ko ga bodo novi davki izželi iz ljudstva. Kakor se v parlamentu trdi, bo vlada zahtevala spomladi rešitev naslednjih davkov, (tozadev) predloge so bile deloma že podane): reforma davka od zapuščin in darov, uvedba davka na vžigalice, davka na taničje ter dividende in zavarovalnih pristojbin ter končno zvišanje sodnih in upravnih pristojbin. Ta nova bremena bi vrgla 50 do 60 milijonov kron. To je seveda daleko preko one vsote, katera je na leto potrebna za amortizacijo in obrestovanje 300 milijonskega kapitala, katerega namerava vlada investirati za lokalne železnice.

Z jako neprijetnimi občutki je sprejela zbornica predlogo o bosanskih železnicah, katere proge se naj zgrade, oziroma iz ozkotirnih pregrade v normalnotirne. V splošnem bi bilo le poudariti, da so pri bosanskem železniškem programu imeli prvo besedo strateški ozir, kakor je tudi vojaštvo izsililo, da se bo predloga sedaj nujno obravnavala in da je vlada odločena jo izvesti celo s § 14., ako bi se parlament zoperstavljala. Avstrijski interesi so v tem programu znatno zastopljeni, utrjene in spopolnjene so le zveze anektiranih dežel z Ogrsko, ki dobi boljšo uvozno cesto preko Broda na Sarajevo s tem, da bo dosedaj ozkotirna železnica normalizirana in dve novi

ugodni zvezi preko Šamca na Doboj in preko Brčke na Tuzlo. Povrh si zgradi lahko še brez večjih stroškov četrto zvezo, ako podaljša novo bosansko progo, ki bo šla preko Bje-line na Račo do Sida ob progi Vin-kovce - Mitroviča, kar itak namerava. Ogrskemu trgovcu in tovarnarju, madžarskemu vplivu bodo v bodoče vrata v Bosno na stečaj odprta. In Avstrija? Bosanski program nele da ne služi njenim gospodarskim interesom, temveč jim direktno škoduje. Zgradila se bo sicer nova zveza od Bugojna na Aržano in od tam na Split, toda ta zveza bo ozkotirna in priključena na normalnotirno omrežje! Vsak vagon se bo moral torej na potu prekladati, predno dospe do Sarajeva. In ker neha normaliziranje bosanskega omrežja pri Mostaru, izgubi celo sedanja direktna zveza z morjem (na Metković in Gruž ter Ercegnovi) znatno na vrednosti, ker bo tudi tukaj treba prekladati. V teh okoliščinah je toliko, kakor izključeno, da pridobijo dalmatinska pristanišča in njihovi veliki interesi. Budimpešta bo Sarajevo bližja, kakor Split in Gruž. Pa še eno laž je bosanska predloga razkrinkala — ono namreč o »jadranski zvezi Srbije preko dalmatinskega pristanišča«. Srbija ima svoje zapadne železnice ozkotirno zgrajene. Spoj z bosanskim omrežjem je sedaj dvakrat otežkočen, kajti srbsko blago bi se moralo na potu v dalmatinsko pristanišče kar dvakrat prekladati: v Sarajevo na normalnotirno, v Lušvi, oziroma Bugojnu ali pa v Mostaru pa zopet na ozkotirno progo.

Taka predloga bi morala vzbuditi pri nas silen odpor. Avstrijske blaginje in naši davki niso za to, da se iz njih podpira madžarski ekspanzivizem na škodo važnih avstrijskih interesov. In koliko denarja. Monarhija naj prispeva za nove bosanske železnice, oziroma za amortizacijo investicijskega kapitala dve tretjini. O načinu, kako se bo to godilo, smo že poročali — v 60. letih bodo avstrijske blaginje izdale v to svrhu preko 400 milijonov kron!

Nikdar se še ni karakterističneje dokazala stara historija, da smo povsod in v vsem le pokorni sluge več ali manj upravičenih vojaških zahtev in brezpogojni sužnji

madžarskih interesov na škodo našega lastnega blagostanja, kakor v tej »bosanski predlogi«. Z zanimanjem smemo pričakovati razprave, ki se bo v odseku in plenumu o bosanskih železnicah razvila. Hladno molčanje, s katerim je zbornica sprejela ministrov eksposé, nam je dokaz, da se ne bo brez protesta vdala.

Debata o predlogi glede zvišanja davka na žganje dospeva do konca. Jutri naj izpregovore še manjšinski poročevalci, ki danes niso mogli priti vsi na vrsto, prihodnji teden, v torek, pa dobi besedo glavni referent, nakar se bo vršilo glasovanje.

Na koncu se je prišlo do hrupnih prizorov. Poslanec Stransky se je v ostrih besedah zavaroval proti resoluciji dunajskih mestnih očetov, ki protestirajo »v imenu krščanskega prebivalstva« proti temu, da je govoril o »zabitnem Dunaju« ter emfatično poudarjajo grdo nevhvaležnost poslanca za gostoljubnost, ki jo baje uživa na Dunaju. — Poslanec Stransky je predvsem konstatiral, da ni gost Dunaja, temveč, da ima, kot vsak poslanec, pravico in dolžnost hoditi v glavno mesto države. Povedal je pa tudi, da je z besedo »zabiti Dunaj« menil predvsem dunajski mestni svet in njega bedasto, zlobno in grdo politiko proti Čehom in češkimi otrokom. — Krščanski socialisti, ki so vpadali v govor poslanca Stranskega, so jih morali od Čehov mnogo krepkih poslušati.

Delegacije.

Dunaj, 18. novembra.

Zvečer ob 6. uri se je danes izvršila otvoritvena seja avstrijske delegacije. Delegati so večinoma v svečani obleki. Na ministrski klopi sedita dva nova moža, vojni minister Krobatin in mornariški poveljnik admiral Haus. Zunanji minister Berchtold je postal nekam debel, na blaziranem obrazu ni opaziti nikakega interesa za dogodke v dvorani in minister stoji največ osamljen, med tem ko delegati in ministri pred otvoritvijo seje živahno konverzirajo. Od skupine do skupine se preriva smehljajočega obraza podaja roke in trka

na ramena — finančni minister Bilinski, podoba političnega mešetarja. Jugoslovani imamo 4 delegate: dr. Baljaka, dr. Laginja, dr. Korošca in dr. Šusteršiča. Dr. Šusteršič pa ni navzoč. Med jugoslovanskimi delegati se je v ostalem odigrala radi mest v delegacijskih odborih mala afera. Hrvaško - slovenski klub ni bil toliko lojalen, da bi bil prepustil edinemu delegatu — Srbu dr. Baljaku mandat v odboru za zunanje zadeve, kjer imamo Jugoslovani dve mesti na razpolago. Dr. Baljak je to izrecno želel, toda klerikalci se na njegovo željo niso hoteli ozirati, na kar je dr. Baljak resigniral tudi na mandate v drugih odsekih. Sreča je, da je v odsek za zunanje zadeve izvoljen vsaj dr. Laginja, ki bo kakor upamno povedal odkrito jugoslovansko besedo. V delegaciji manjka le-tosti tudi karakteristična pojava prof. Masaryka...

Današnja seja je le formalnega značaja. Delegacija se je konstituirala, delo pa prične jutri v odsekih.

Sejo je otvoril grof Berchtold, ki pozove starost delegatov barona Schwegla, da prevzame začasno predsedstvo. Baron Schwegel odredi volitev predsednika. Izvoljen je soglasno poslanec dr. Leo, ki se delegaciji za izvolitev zahvali ter poudarja važnost predstoječe seje. Bili smo priče svetovnih dogodkov, ki so se odigrali v naši neposredni bližini in se tikali monarhije bolj, kakor kake druge evropske velesile. Pregledati bilanco teh dogodkov bo prva naloga delegacij. Srečno smo prekrmarili nevarno dobo, za kar se imamo zahvaliti v prvi vrsti miroljubnosti vladarjevi. Predsednik kliče cesarju trikratni »Živio«.

Delegacija izvoli na to grofa Sylvo Tarouca za podpredsednika, ter delegate Korošca, Maštalko, kneza Lobkovic za zapisnikarje.

Nato se izvolijo odseki in sicer odsek za zunanje zadeve, bosanski, vojni, peticijski in finančni odsek, na kar se seja zaključuje.

Tudi seja ogrske delegacije se je izvršila kratko in mirno. Za predsednika je bil izvoljen baron Ludvik Lang, za podpredsednika pa grof Avgust Zichy. Nato je predložil zunanji minister grof Berchtold

LISTEK.

Cerkvene miši.

Povest iz sedanosti.

Spisal L. C.

(Dalje.)

Mladi kaplan, ki je bil ves potrt radi te novice in čegar srce je napolnjevala bojazen, da bi se skoro utegnili raznesti po vasi, da je mlada prodajalka v drugem stanu in kdo je to provzročil, je na dekličino vprašanje zopet molče prikimal.

»Vsaj sem vedela, da me ne bodeš zapustil,« vskliknila je veselo mlada prodajalka. »Zato ti pa tudi obljubujem, da ne bode nihče zvedel, kako je z menoj in še manj, da si ti tega kriv. Seveda me bode prikrivanje mojega stanja stalo mnogo telesnih in duševnih muk, a tudi denarja, posebno še tedaj, ko bodem morala za nekaj tednov oditi za Šmarno goro, da bodem skrivaj povila. Tudi bode preživljanje mladega črvička ob sedanjih splošnih draginjah jako mnogo stalo, vsled česa bi te prosila, da mi tudi v tem pogledu stojiš zvesto na strani, vsaj sva vendar skupaj grešila, bodeva pa še skupaj posledice nosila. V tem oziru mi je šinila v glavo prav srečna misel. Da bode moglo ostati lepo prikrito, je treba

precej denarja in ta denar je nama na razpolago pri tvoji posojilnici. Pri tvoji posojilnici mi lahko proti poročilu dveh tvojih poslušnih podreptikov dovoliš in izplačaš posojilo, ki pa ne sme biti pod 10.000 K. S to vsoto si upam popolnoma prikriti svetu najino skupno sramoto in to stvar tako izvesti, da ne bode nihče sumil, da sem katerikoli porodila in da je na svetu živ spomin na najino prijateljstvo. V tvojem kot mojem interesu je, da tudi ti mojo misel upoštevaj in jo udeležiš. Stvar glede posojila izpolniš lahko ravno tako brez vsakega hrupa in tiho, ker ti tudi v posojilnici tvoji mameluki vse zaupajo in slepo podpišejo. Ako ti je, srčkani moj ljubček, na tem ležeče, da ta stvar ne pride v javnost in v zobe hudobnim ljudem, potem mi izposluješ tako posojilo; seveda bodeš pa moral zapisati v zadolžnico tudi, da sta v prvi vrsti odgovorna za povračilo oboj poroka in da se od mene ne sme najmanj 20 let tirjati denarja nazaj.«

V strahu, da bi se stvar ne izvedela je zbegani kaplan mladi prodajalki vse obljubil, kar je od nje želela. Hvaležna deklica je nato mlademu kaplanu postregla z najboljšo kapljico in ga s pripovedovanjem mičnih dogodbic spravila popolnoma na druge in prijetnejše misli.

Mladi kaplan je pa ostal tudi mož beseda, ker je pri prvi seji konsumnega društva, pri kateri se je

posebno mnogo in dolgo pilo, sestavil tak zapisnik, kakoršnega si je želela mlada prodajalka in ga predložil v podpis odbornikom, ki so ga imeli že vsi čez mero v laseh in ki so zapisnik tudi slepo podpisali, oziroma podkrižali, ne da bi se le brigali za njegovo vsebino.

Enako je pa stvar po nasvetu mlade prodajalke izpeljal tudi pri posojilnici, kjer je na zadolžnico, ki sta jo podpisala dvanajstoglasna posojilnica, dovolil mladi prodajalki Reziki posojilo 12.000 K in ji to posojilo tudi takoj izplačal. V zadolžnico je pa sprejel tudi vse one pogoje, katere je želela mlada prodajalka in posebno tudi določilo, da se odštete posojila od prodajalke Rezike ne sme tirjati nazaj celih dvajset let, če bi tudi ne odpravljala cel ta čas nobenih obresti.

XXXIII.

O morje!... Ko neskončno hrepeneje razlivaš se v daljavo pred menoj nemirno, vekovito ko življenje.

A šker c: Pesnitve.

Med tem, ko so politične strasti kakor strup razjedale poprej v orehovelski občini vladajoči mir in medsebojno zastopnost, med tem, ko sta se v posledici poprej opisanih razburljivih političnih dogodkov za-

našala sovražstvo in prepir v najožje rodbinske kroge, med tem, ko je nauhujskan nastopal brat proti bratu, so se proti sosedu, uživale ste naši znanki Marjetica in Lenica najlepše dneve sreče ob prekrasnih obalah sinje Adrije.

Bivanje pod milim obnebjem staroslavne Dubrovnik in nebeskega Gruža ob prekrasnih morskimi obali, nasičeni z zdravim in svežim morskim zrakom, je vplivalo zelo dobro na zrahljano zdravje Novake Marjetice, ki se je vidno krepila. Zopet se ji je porajala zdrava dedica na njenih nežnih licih in z zdravjem se je pa vračala deklici tudi stara živahnost. Zdravnik, čegar zdravniški oskrbi je Marjetico priporočil Stankov prijatelj dr. Ražun, je z veseljem opazil vidno napredovanje zdravja pri mladi deklici ter o tem tudi redno poročal svojemu prijatelju dr. Ražunu, le-ta pa zopet Stanku Kovaču.

Deklicama pa nikakor ni bil dolčas ob prekrasnih bregovih sinjega Jadranskega morja. Ze sam veličasten pogled na prostrano morje je imel za obe deklici nekaj posebno vabljivega v sebi. Ure in ure sta mogli zamišljeni zreti čez prostrano morskoro planjavo ter zasledovati s paznim očesom bele galebe, ki so švigali semintje. Povsod in povsod je pa sijalo ono zlato božje solnce, ki menda nikjer ne sije tako lepo, kakor ravno na najbolj južnem koncu naše

širne države. In ta čudovita narava, to silno bogastvo v drevju in cvetju, ki je je zrla oko povsod naokrog! Deklici se kar nagledati nista mogli teh nepopisnih čarov, te nebeske lepote.

Kadar sta pa roko ob roki stopali po svečanih ulicah starega Dubrovnik, nekdanjega sedeža najmočnejše jugoslovanske ljudovlade in zaeno zibelke jugoslovanske poezije, sta se pa čudile mogočnim spomenikom nekdanje slave, nekdanjega silnega bogastva dubrovniških patricijev, ki so s svojimi številnimi brodovi uspešno tekmovali z levom sv. Marka. Z največjim zanimanjem sta čitali drobne knjižnice, v katerih so se v rajskega hrvaškega jeziku opisavale vse znamenitosti starega Dubrovnik in njegova slavna zgodovina.

Na drugi strani so pa deklicama krajšala čas še pogosta in ljubezni polna pisma, ki sta jih dobivali od Stanka Kovača in od Ivana Novaka. Stanko Kovač je naslavljal svoja pisma na svojo nevesto Marjetico Novakovo. Ker pa Marjetica ni imela pred svojo prijateljico Lenico nobenih skrivnosti, je čisto naravno, da je Stankova pisma dala brati tudi svoji prijateljici, ki se je ravno tako iz srca veselila Marjetičine sreče in ljubezni, kakor ta sama. Ivan Novak je sicer na kuverti zapisal vedno ime svoje sestre; v svojih pismih je pa pisal vedno obema deklicama.

skupni proračun

za prvo polletje 1914. Proračun izkazuje v poglavju: »Zunanje ministrstvo« redno potrebščino 9.504.188 K in izredno potrebščino 50.000 K, za vojno ministrstvo redno 238.826.207 kron in izredno potrebščino 760.000 kron, za vojno mornarico redno 35.464.050 K in izredno potrebščino 2.674.530 K, za skupno finančno ministrstvo 2.589.245 K in za kontrolo računov 186.636 K. Skupno znaša potrebščina 290.054.856 K. Pokritje pa znaša 5.441.264 K. Potrebščina znaša v celoti 291.290.592 K, carinski preostanek 97.251.714 K, tako da je pokriti 194.038.878 K, od katere vsote odpade na Avstrijo 123.408.726 K 41 v. Zlasti se je zvišala potrebščina za vojsko in za mornarico, za prvo za 43.747.054 K in za drugo za 744.975 K. Del pokritja, ki odpade na Avstrijo, je za okroglo 29.300.000 K višji. Zvišanje vojaških potrebščin za Bosno in Hercegovino znaša 1.784.633 K ter dosega skoraj 9 milijonov. Mednarodna kontrolna komisija v Albaniji je zahtevala 50.000 kron, za ustanovitev konzulata v Adaliji je treba 14.400 K. Za brzovake med balkansko vojno je zaračunala vlada 2.800.000 K, v tej postavki pa so zaračunani še drugi manjši izdatki, med njimi za demonstracijo brodovja in zaasedenje Skadra, za tri mejne komisije 250.000 K in 25.000 K za zastopstvo v mednarodni kontrolni komisiji za zadnje 3 mesece. Za avstro-ogrsko komisarija pri tej komisiji bo treba na leto 100.000 K. Vojno ministrstvo zahteva 32.770.000 K naknadnega kredita od katere vsote je naraslo 22.670.000 K vsled draginje živil. Za utrdbe zahteva vojna uprava 26.800.000 K. Izredni kredit za oboroževanje znaša 316.680.000 K, za otomanske begunce 800.000 K, za posebne vojaške odredbe med balkansko krizo 40.400.000 K.

Proračun izkazuje torej, kakor je razvidno poleg velikih vojaških zahtev tudi še izredno visoke zahteve za srečno Albanijo, pri čemer pa je še pripomniti, da vseh izdatkov iz proračuna niti razbrati ni mogoče.

Štajersko.

Trbovlje. Slavno občinstvo iz Trbovelj in okolice že danes opozarjamo na veselico, katero priredi moška odružnica C. M. D. v Trbovljah v nedeljo 30. t. m. v dvorani g. Forte na Vodah. Na sporedu je razen gledališke predstave, zelo zanimivo predavanje s skioptičnimi slikami, godba, ples in druge razne zanimivosti.

21. izkaz darov za Sokolski dom v Hrastniku. Tekom leta 1913 so bili sledeči dohodki: Obresti naložene glavnice za 1. 12. 1919 K 54 v. Čisti dobiček o priliki zleta 148 K 95 v. Plesnavesela v predpustu 57 K 48 v. Napredni akademiki, Celje 25 K. Po 20 K gg.: Levstik (Bizelsko), brata R. v T. in Florenini. Gramofon 31 K 73 v (= 10 K 70 v, 9 K 83 v, 11 K 20 v.). Dragar nabral 10 K 49 v, Sokol Kobarič 10 K, gđc. J. Pinter 10 K (blok), Strelski klub Hrastnik 10 K. Maček & Ko. 5 K, br. Oset Trbovlje 40 K. Nabiralnik 6 K 33 v (= 2 K 95 + 3 K 38 v). Po 2 K gg.: dr. Rajh, poslanec Ribnikar, J. Naglan in Hmelj. Br. Peklar nabral v vlakcu 1 K 70 v. Razglednice 1 K in obresti poštne hranilnice 85 v, skupaj v tem izkazu 590 K 07 v. Če bi vsaj vsakdo,

pri čemur moramo kot vestni in pravični pripovedovalci ugotoviti, da je bila pri vsebini njegovih pisem njegova sestra Marjetica vselej očitno in tudi znatno prikrajšana, ker so se vedno tri četrtine pisma nanašale na Lenico in le pičla četrtina na sestro Marjetico. V Stankovih, kakor tudi v Ivanovih pismih je bilo največ govora o srečni bodočnosti, o bodočem domačem ognjišču in iz vseh pisem se je brala vroča želja, da bi se deklici skoro zopet vrnil v svoj domači kraj, da bi sledil svojima ženinoma pred altar. Ljubezni polna vsebina pogostih pisem Stanka in Ivana je nudila obema deklicama najlepši predmet takim razgovorom, katerim je beseda dolga čas nepoznana.

Tako je minevala deklicama na jugu hitro čas, da skoro nista zapazili, da so minili tedni in meseci, od kar sta zapustili prijazno svojo domačo vas, da si gre iskati Marjetica zdravja na solnčni jug. Vzlic vsemu temu sta pa deklici vendar dan na dan izpraševali zdravnika, kdaj da dovolj Marjetici, da se zopet vrne s svojo prijateljico v svoj rojstni kraj. Zdravnik je obe deklici na pol resno in na pol šalivo svaril, da ne smeta biti tako nepotrepljivi, ker jima bo de že sam povedal, kdaj pride čas vrnitve. Ravno tisti teden, ko se je vršil v Orehovljah strasten boj za občinske volitve, je pa sporočil dubrovniški zdravnik Marjetici na nje-

ki je bil naprošen za prispevek, poslal po 1 K ter bi se zlasti vsi bloki plačali, ki so deloma že tudi razprodani, bi Sokol zamogel spomladi zidati. Rodoljubi širom slovenske zemlje, ki se še niste odzvali, omogočite hrastniškim Slovincem uresničiti to iskreno željo!

Iz Maribora. Gledališče. Krasna nova scenerija, zelo lepi kostumi, primerne dobre maske, živahna igra in dobra priprava vobče, — vse to je odlikovalo nedeljsko predstavo (16. novembra) tridejanske burke »Uboji možiček«, ki je vsled tega nenavadno dobro uspela. Dvorana je bila precej polna in zlasti natlačena galerija je imela zares dovolj povoda k smehu. Vloge so bile vseskozi srečno razdeljene. Režiser Molek si je pridobil v vlogi profesorja Ahačiča zopet zaslužene simpatije občinstva in vsi smo bili vidno veseli, ko smo zagledali po daljšem odmoru zopet na odru priljubljeno igralko, gđc. Zinko, tokrat v vlogi Ahačičeve žene Jeliseve. Gđc. Olga Neratova je vzpizorila cirkuško jahalko in je bila kakor v svojem elementu. G. Majer in gđc. Radoličeva (Jereb in Adela) sta izborna ljubimski parček; gđc. Anči in Suhadolnikova zaslužujeta tudi pohvalo, istotako Rogel in nečak Filip. Zelo je ugajala prileška artikulacija trgovca Grčarja (g. Lukačiča), ki je tudi v ostalem dobro pogodil svojo vlogo. G. Weixl (Zagorjan) je priznan veseljak na odru, ki je s svojo aristokratsko soprogo (gđc. Posebovo) dobro uveljavil težko vlogo. — Morebiti bo kazalo ponoviti v pustni dobi to burko. Eno je gotovo — pridemo spet in še drugi z nami.

Koroško.

Požar. V Delachu je zgorelo obširno gospodarsko poslopje posestnika Matije Mavriča. Rešili so samo živino. Škoda znaša čez 10.000 K. Vzrok požara še ni znan.

Strel na vlak. Neznani zločinec je ustrelil pri Beljaku na brzovlak št. 1107. Krogla je razbila eno okno na zadnjem vozu in se zarila v steno voza. V kupeju k sreči ni bilo nobenega potnika.

Odplavljeni čolni. Zadnja povodenj je odplavila pri Beljaku več ribiških in drugih čolnov. Med drugimi je odplavila tudi velik tovorni čoln zidarstva mojstra Slamnika. Čoln, ki je bil otovorjen, se je bržkotne popolnoma razbil. Čoln s tovorom ceni na 2500 K.

Smrt na železniškem tiru. Na Mlinem pri Beljaku je povozil vlak na mostu posestnikovo soprogo Marijo Ungnadovo. Žena je hotela pred vlakom preiti železniški most, dasi je prehod čez most strogo prepovedan. Vlak jo je vrgel ob ograjo, kjer si je razbila lobanjo in je v kratkem umrla.

Najdena hranilna knjižica. Farovška kuharica pri Sv. Tomažu Ana Kralj je našla v ponedeljek pred farovžem v star papir zavito hranilno knjižico na ime Ivan Somer po domače Rožan. Knjižica je vredna 355 kron 29 vin. Poleg tega je bilo v knjižici pet bankoncev po 1000 K in 9 bankoncev po 100 K. Rožanu sta bili ukradeni meseca julija, po smrti njegove žene dve hranilni knjižici. Ena je bila kmalo po tatvini realizirana, drugo predmetno pa so pogrešali. Kako je prišla knjižica pred farovž

S pripravi za vrnitev v domovino sta bili deklici skoro gotovi. Ker jima je pa preostajalo še mnogo časa do vkrcanja na parnik, sta pa še enkrat obiskali vse one znamenitosti starega Dubrovnika, ki so s svojim veličanstvom napravile na nji poseben in neizbrisen vtisk; tudi sta še enkrat pohitili na one lepe kraje med Dubrovnikom in Gružem, na katerih sta ure in ure presanjali, gledajoči po prostrani morski planjavi in spominjajoči se pri tem svojih ljubih in dragih v svoji domovini.

Prišel je čas odhoda. Ko se je začel parnik, ki je imel popeljati obe deklici proti severu, odmikati od črne obali, je bilo obema deklicama nekako tesno in težko pri srcu, ker sta imeli zavest, da tako lepih in srečnih uric, kakor sta jih preživeli skupaj na solnčnem jugu, ne bode nikdar več življali, čeprav jih čakate ob vrnitvi na rodno zemljo sreča in ljubezen.

Inženir Stanko je prihital deklicama nasproti do Reke, kjer je hodil

in sicer na sredo pota, ki se toliko rabi, še ni pojasneno.

Primorsko.

Pravočasna rešitev. Pred železnim mostom čez Sočo je padla med pranjem v naraslo vodo 19letna Josipina Devetak, hči posestnika Devetaka iz Gorice. Voda jo je zanesla v globino nad 3 m. Dekle ni izgubilo zavesti in je plavalo kakih 50 m ob obrežju in se končno oprijelo nekega grma. V tem pa prinese valovanje za njo veliko rjuho. Rjuha se je ovila deklici okrog nog in okrog rok in dekle bi bilo brez dvoma opešalo in utonilo, da ni prišel na pomoč neki vojak saper, čigar ime pa še ni znano, ki je s svojimi tovariši z velikim naporom rešil deklico gotove smrti.

Poboji. V Karnjelovi gostilni v Podgori je ustrelil med prepriom 19letni čevljar Peter Vižintin iz Podgorice 34letnega Avgusta Suko iz Ločnika s samokresom v vrat. Suho so odpeljali v bolnišnico, njegova rana je precej nevarna. — Iz Dolenj so pripeljali isti večer nekega 22letnega Leopolda Simonetiča. Fant je dobil tudi med gostilniškim pretepom 4 rane z nožem, izmed katerih je ena, in sicer na trebuhu, smrtno nevarna.

Požar v Krminu. V Krminu je pogorela v ponedeljek ponoči hiša posestnika Gulina. Domačini so se rešili z veliko težavo. Ognjegasci in vojski so rešili tudi nekaj opravne in obleke. Škodo ceni na 25.000 K, kako je nastal ogenj še ni znano.

Umrla je v Trstu vrla Slovenka in izredno požrtvovalna rodoljubnica gospa Norberta Ružička.

Italijanski nasilneži. V nedeljo zvečer so napadli laški zlikovci brez najmanjšega povoda tri Slovence, ki so se vračali domov po ulici Sv. Franciške Asiškega. Slovenci so se delj časa branili in klicali pomoč, toda niti en stražnik se ni oglasil. Končno se je posrečilo enemu napadenih, da je pretrgal krog napadalcev in tekel po stražnika. Stražnik pa mu je odgovoril, da ga nič ne briga in naj se sami poravnajo. Med tem so vrgli Lah, katerih je bilo vedno več, enega Slovencega po tleh in ga precej nevarno poškodovali. Napadalcu po imenu niso znani, pač pa pozna napadeni Slovenci več napadalcev po videzu. Vsi ti so trgovski pomočniki.

Ponesrečen avtomobil. Na cesti iz Storij je trčil neki avtomobil, ko se je umikal nasproti prihajajočemu vozu v občestni odrači. V avtomobilu so bile tri osebe. Vsi trije so padli v jarek. Dva sta se lahko poškodovala, tretji pa je ostal nepoškodovan. Močno razbit pa je avtomobil.

Predrzen uboj na cesti. Predvčerajšnjem ob 4. popoldne je napadel neznani zločinec v ulici Gaspare Gozzi v Trstu 53letnega čevljarja Josipa Umeke, ki se je vračal iz gostilne v ljudsko prenočišče. Zabodel ga je v prsa. Umek je padel in obležal na mestu mrtev. Edina priča tega predrznega uboja je železničar Karel Svoboda, ki pa je bil precej oddaljen in ni videl drugega kot da se je Umek z neznancem prepiral, nato je padel, neznanec pa je pobegnil. O morilcu, ki je izvršil umor bržkotne iz maščevalnosti nimajo še nobene sledi.

Maščevanje zapuščenega. Natak Giovanni Mayer v Trstu je napa-

že ure in ure pred prihodom parnika po živahnih pomolih, kjer se je odigravalo živahno življenje južnega pomorskega mesta. Dasi se je komaj videl dimnik prihajajočega parnika izza morskih valov, je že hitel z robcem pozdravljati oni brod, ki je nosil vso njegovo življensko srečo. Nepotrepljivi mladi ženin je pa moral še dolgo čakati, predno je mogel pritisniti na svoje srce svojo ljubljeno nevestico.

Ko je parnik pristal v reškem pristanišču in ko je iz njega stopila Marjetica, Stanko v rdečelični in zagoreli ponosni deklici skoro ni spoznal one blede in šibke Marjetice, ki jo je pred dolgimi meseci spremljal do Reke na njenem potovanju na solnčni jug.

Še le besede: »Stanko! Ljubi Stanko! Moj Stanko!« so ga vzdramile in prešinile kakor električni tok. Skočil je nasproti mladi deklici in v pristrčnem objemu sta se našli v tistem hipu dve ljubezni polni sorodni duši ...

Mlada trojica si je do odhoda vlaka proti Ljubljani ogledala še nekoliko cvetočo Reko, potem pa se vsedla na vlak, da se popelje proti beli Ljubljani, kjer jih je ob prihodu vlaka hotel pričakati Ivan Novak. Dočim se Stanko in Marjetici ni zdelo vožnja proti Ljubljani prav nič dolgočasna, je bila pa mlada Lenica prepričana, da brzovlaki nič kaj hitro

del svojo bivšo ljubico uslužbenko Antonijo Črnica iz Buzeta, ker ga je odslavila. Ob 11. ponoči je pozvonil pri njenih vratih. Ko je dekle odprlo vrata, je Mayer trikrat ustrelil na njo. Zadel jo je z enim strelom v ramo, dva strela pa sta jo ranila na roki. Poškodba na rami je težka. Dekle so odpeljali v bolnišnico, Mayer pa je pobegnil.

Aretirana blagajničarka. V Trstu so aretirali 35letno blagajničarko Wando Berthel, ker je poneverila gospodarju trgovcu za opravilo Palmi na cesti Canduzzi 3000 K.

Tržaška porota. — **Uboj pri Kantridi.** V ponedeljek se je vršila pred tržaško poroto obravnava proti 40letnemu delavcu in posestniku Jusufu Zahiroviču, doma iz Bosne. Zahirovič je obtožen uboja. Dne 18. maja je srečal obtoženec v spremstvu več Hrvatov pri Kantridi družbo Madžarov, ki so peli madžarske pesmi. Nastal je prepir in med prepriom je skočil baže Zahirovič k nasprotniku Nemethu, ki je bil najbolj vsiljiv in mu zasadi nož v prsi. Nemeth je tekem 10 minut umrl. — Obravnava se je vršila v hrvaškem jeziku, samo branitelj in predsednik senata sta govorila slovensko. Obtoženec krivdo zanika in trdi, da ga nič ne briga, kaj izpovedo nasprotne priče. Tri glavne priče, ki so bile redno povabljene, niso prišle k obravnavi. Eden izmed teh, Preradovič, je kakor znano pobegnil. Zgovornik je poudarjal, da je to zelo sumljivo, in prav lahko je možno, da je eden teh treh storilec. Porotniki so vprašanje glede krivde soglasno zanikali, nakaž je bil obtoženec oproščen.

Laški ribiči v Pulju. V nedeljo je zanesel vihar laške ribiče k avstrijskemu obrežju in ribiči so morali poiskati zavetišče v puljskem pristanišču. Vse ribe, ki so jih nalovili in sicer 300 košar in 150 zabojev so prodali drugi dan na puljskem trgu za izredno nizke cene.

Realna gimnazija na Sušaku. Temeljem najvišje odredbe se spremeni višja gimnazija na Sušaku v realno gimnazijo. V realnih razredih se vpelje tudi pouk laškega jezika in sta določeni za to 2 uri na teden.

Še enkrat kranjska gimnazija.

Že v oktobru, ko je bil priobčen v »Slovenec« napad na dr. Dolarja in sploh na gimnazijo v Kranju, sem se hotel oglasiti. Prav veselilo me je, ko sem uvidel v »Narodovem« odgovoru svojega tovariša, ki me je prehitel z dopisom, da nisem sam, ki ima drugačno mnenje o dr. Dolarju kot »Slovenec« meščan. Zdi se mi, da se od klerikalne strani vodi neka sistematična gonja proti gimnaziji. Tekom poletja že je klical dotični »meščan« na pomoč zoper dr. Dolarja, v začetku šolskega leta je pomilovalno konstatiral, da število učencev rapidno pada in zadnjič je rotvil vse šolske oblasti, da naj napravijo konec tiranstvu dr. Dolarja. Vse to pa je sama klerikalna hinavščina, da ne rečem več. Če ima dotični gospod — žalibog ga ne poznam — sinčka, kateremu rojenice niso podale algebre v roke na eni strani, na drugi strani pa mu je matematika in fizika deveta briga, naj ve, da za lenobo eksistira red, ki se mu pravi »nezadostno«. Mogoče mu

ne vozijo in da vožnje kar konca neče biti.

V Ljubljani na kolodvoru je sprejel došlo trojico Ivan Novak, kateremu je pohitela takoj nasproti njegova sestra, dočim je vsa zardele Lenica ostala sramežljivo in skromno za Marjetico in Stankom. Še le, ko jo je Ivan krepko pozdravil in zaeno iskreno poljubil, se je vzdramila mlada deklica kakor iz težkih sanj in pogledala z ljubezni polnimi očesi svojega milega in draga Ivana ...

Nato sta se oba para podala v mesto, kjer so nameravali Ivan, Marjetica in Lenica prenočiti, da se lahko vse potrebno domenijo radi bodoče dvojne poroke. O tem so se tudi tisti večer do dobra pomenili, drugi dan popoldne pa odpotovali domov v lepe Orehovlje, ker so celo dopoldne porabili za nakupovanje raznih stvari za balo Marjetice Novakove.

Ko je pohitel Ivan Novak do Ljubljane nasproti svoji nevestici Lenici in svoji sestri Marjetici, je pa v Ljubljani znanemu odvotniku izročil kaplana Urha Čuka radi njegovega skrajno surovega izbruha na čast in pošteno ime njegovega pokojnega očeta, katerega si je mladi kaplan dovolil pred občinskimi volitvami in onem javnem shodu na dvorišču konsumnega društva v Orehovljah, ki se je za blagoslovljeno telo mladega kaplana tako občutno končal.

pa leži blagor drugih dijakov in blagor mesta Kranja na srcu; saj je zadnji čas prišlo toliko ljudi v Kranj, kateri hočejo povsod napraviti red, zlasti v okr. bolniški blagajni? Na to ni drugega odgovora: Ozrite se, ljudje božji, na deželni odbor, kako »pravično« dela red in lahka bo vam sodba o somišljenikih tega odbora.

Ni potrebno, da bi zagovarjal dr. Dolarja. Imel sem v osmi šoli šest »prav dobro«, dva »dobro«, pri dr. Dolarju pa »zadostno«, pa ne morem drugega reči kot da je pravično postopal in to mnenje so imeli vsi moji sošolci. In leto za letom prihajajo dijaki iz Kranja na Dunaj, in če nanese govor na Kranj, gimnazijo in profesorje, sem vedno slišal, tudi od klerikalnih visokošolcev, prijazne besede za dr. Dolarja. Pač pa je iskati neuspehov pri nekem gibanju srednješolcev, ki postaja dan za dnem modernejše, in to gibanje se imenuje — lenoba. Ta pojav se pa mora z najskrajnejšimi sredstvi iztirati, ker ni to nobena častna reč. Dijaki se morajo učiti in izobraževati, ne pa vzgajati se v klerikalni agitaciji in hinavstvu; zdi se mi, da ima dotični »meščan« mnenje, da se gre v nedeljo v kapelo k maši in da se na obeh kolenih kleči, pa je dobro, tak dijak je zgleden in priden. Ako se ravnateljstvo na te bedaste »klince« vpijočega v puščavi« ne ozira, tedaj smatra, kot mislim, pod svojo častjo rokoma vhati se s »Slovincem« in to prav stori.

Še eno besedo radi nazadovanja zavoda. V »Narodu« je bilo že pojasnjeno, da zavod ne nazaduje, ampak da ima že dalje časa konstantno število. To pa je napredek, in sicer velik napredek, ker stoji ta čas na Gorenjskem še ena gimnazija, škofovi zavodi v Št. Vidu. Gospodje okoli »Gorenjca«, le spomnite se, zakaj da je prišel rajni ravnatelj Hubad v kontroverzo s škofom. Škofov zavod dela največjo škodo gimnaziji v Kranju, kar se tiče kvantitete učencev. Seveda je razumno, da kmet rajši da svojega otroka v Št. Vid, tudi, če mora še enkrat tako drago plačevati kot drugod, saj so »gospod« tako rekli. Ako bi ne bilo škofovih zavodov in bi se strogo izpolnjeval ministerijski ukaz, tičoč se okoliša kranjske gimnazije, bi bila ta gimnazija v vrsti največjih zavodov.

Ne dr. Dolar, ampak dotični »meščan« naj s svojimi klerikalnimi profesorji čimprej zapusti mesto Kranj, pa ho, če drugega ne, vsaj več — značajev.

Na Dunaju, 13. novembra.

Eden za mnogo drugih.

Dnevne vesti.

+ Nad 30 shodov so imeli klerikalci minulo nedeljo in vsak je pokazal, kak blazen strah imajo klerikalci, da jih bodo volilci pustili na cedilu. Na vseh shodih so peli eno »vizo«. Hvalili so sami sebe in zabavljali na liberalce. Toda ljudje vidijo in čutijo sami slabo klerikalno gospodarstvo in se ne dajo več tako varati, kakor v prejšnjih časih. Vsa poročila o teh shodih soglašajo v tem, da je bil obisk povsod **jako pičel** in to navzlic agitaciji za številno udeležbo. Ljudje so izgubili zaupanje in ne marajo več hoditi na klerikalne shode.

Vsi pristaši »Gospodarske stranke«, ki so bili skrajno ogorčeni radi tega brezstidnega in nesramnega, zaeno tudi krivičnega napada na pošteno ime pokojnega poštenjaka in največjega dobrotnika orehoveljske občine, so namreč od mladega Ivana Novaka zahtevali z vso odločnostjo, da mora od mladega kaplana tirjati in tudi doseči popolno zadostilo za to njegovo nesramno blatenje in obrekovanje. Ti občni zahtevi se je uklonil mladi Ivan Novak in je vsled tega tudi izročil duhovnega obrekovalca odvotniku. Ker je pa upal, da bode mladi kaplan sedaj, ko se bodo polagoma razburjeni duhovi pomirili, uvidel pokojnemu poštenjaku storjeno krivico in jo tudi brez hujskega pritiska popravil, naročil je odvotniku, da naj pred vsem pozove pismeno mladega kaplana, da naj svoj ostudni napad preklicke na prižnici kot krivičen in zaeno v znak svojega kesanja položi primerno vsoto v odvetnikove roke, ki bi se po enakih delih razdelila med orehoveljske reveže, gasilno društvo in bralno društvo. Šele, če bi tega mladi kaplan ne hotel storiti, naj se potem uvede proti zakrknjencu sodni koraki. Naročeni pismeni poziv na kaplana Čuka je odvotnik še isti dan oddal priporočeno na pošto in v tem pozivu določil kaplanu rok osmih dni za mirno ureditev te zadeve.

(Dalje prihodnjic.)

— **Jarčev - Čočev shodek.** V nedeljo sta napravila Jarč in Demšar shod na Trati v Poljanski dolini, v nekakem odnotnem »Katoliškem domu« v hiši božjega furmana. Shod je bil kak klavirni; kljub veliki agitaciji raz leco po vseh cerkvah v dolini. Vse vabljenje, prošnje in rote-nje ni nič pomagalo. Zbralo se je vsega skupaj kvečjemu 80 mož, a še med temi nekaj naših, mnogo tudi še mladotletnih, ki še nimajo volilne pravice in o katerih je še veliko vprašanje, h kateri stranki pristopijo, ko leto dobe. Povedala nista nič novega. Čoč je že med najzabitejšimi hribovci poznat kot za ta poklic popolnoma nesposoben. Tudi tukaj so njegov govorček sprejeli z vso hladnostjo, da je moral celo župnik Brejc poseči vmes ter priganjati poslušalce, da se izkažejo vendar nekoliko hvaležne s ploskanjem svojem poslancu, ki je toliko dobrega storil zanje. Te do-brote pa dobro poznamo za Poljan-sko dolino. — Bolj možko je pa za Demšarja nastopil Jarč. Morda je hotel malo izbrisati fiasko, ki ga je doživel poleti na Sovodnji. Na vse pretege je hvalil klerikalce, kaj so vse naredili, kako modro gospoda-rijo, koliko milijonov imajo še v de-želnihih blagajnah. Primerjal je seda-nje deželne gospodarje z gospodar-jem, ki prevzame gospodarstvo za nemarjeno, s praznim hlevom, ki se mora zadolžiti, če hoče spraviti go-spodarstvo v red. Ta primera pa tu prav nič ne drži. Kjer se prevzame slabo gospodarstvo, je navadno to tudi čez mero zadolženo, kar pa pri deželnem gospodarstvu pod prejšnjo večino ni bilo. Ravno narobe. Spo-zabil je pa popolnoma povedati, za-kaj je deželni zbor predčasno razpu-ščen radi velike suše v deželnih bla-gajnah. Mnogo otepanja in prahu, malo ali nič gnolja. Psoval je libe-ralce kot »zavržena cunjia«, pa je le sam pokazal svoj umazani jezik, ker je prav pošteno lagal o deželnem bogastvu, o katerem že vrabci čiv-kajo po strehah — nič, nič! Nazadnje se je še fajmošter Brajc spravil na vodiški čudeži, da so le - te hodili gledat in verjeli vanje sami liberalci. Potemtakem je zdaj tudi škof libe-ralce, ta jo je šel tudi gledat in vlačil domu umazane cunje v spomin; li-beralci so vsi tisti doktorji sv. pisma, ki so tudi šli v Vodice občudovat to nadnaravno prikazen za grehe libe-ralcev, ki nič ne verjamejo. No, ta je pa že predebela, da gre kaj takega kvasit ljudem. Sicer pa ni bilo nobe-ne nesreče.

— **Vodiški čudeži in tehant Arko.** Idrijski tehant Arko je imel v nedeljo shod, na katerem je govoril tudi o duhovskih goljufijah v vodiškem farovžu. Da bi spravil ljudi v zmoto, je čudeže vodiške Johance primerjal s prorokovanji tistih žensk, ki na kvarte napovedujejo, kakega ženina bo kaka punca dobila. Ta te-hantova primera pa šepa na obeh nogah. Prorokovanja »kartenšlage-ric« ne smatra noben človek za re-sne, to je neumnost in za neumnost smatrajo ta prorokovanja tudi tisti, ki si tako šalo privoščijo. Z vodiški-mi čudeži je pa drugače. O čudežih se govori že v katekizmu in cerkev zahteva, da mora katoličan verjeti v čudeže. Za pristnost Johančinih ču-dežev so jamčili duhovniki, deloma s tem, da so jim asistrali, opozarjali nanje občinstvo, deloma s tem, da so jih priznavali in jih dopuščali. »Kar-tenšlagerice« nimajo duhovnikov na svoji strani, Johanca jih je pa imela. Vodiški čudeži so prava duhovska goljufija, škandal, kakršnega svet še ni kmalu videl in tega tudi tehant Arko s ponesrečenimi primerami ne bo spravil s sveta.

— **Poslanec Gostinčar** je še vedno »Slovenec« odgovorni ured-nik, čeprav ne prebiva v Ljubljani, temveč se je za dobo državnozbor-skega zasedanja preselil na Dunaj. Želim o pristojne oblasti točnega pojasnila, s katero postavbo se je za kronovino Kranjsko razveljavilo do-ločilo § 12. tiskovnega zakona. Če ne dobimo povoljnega odgovora, se bo poskrbelo, da se bo to ponižno vprašanje ponovilo v dunajskem parla-mentu, toda s potrebnim poudarkom in komentarjem. Pri ti priliki se pri-bijemo, da to ni naša prva opozori-tev. Dodamo pa še, da sedaj g. Jo-žefa Gostinčarja že skoro en mesec zdržema ni bilo nič v Ljubljano ure-jevati oni list, čigar zadnjo stran diči ravno njegovo ime v lastnosti odgo-vornega urednika.

— **Zakaj ni dobil Rosegger No-bélove literarne nagrade?** Na to vprašanje odgovarja sedaj član »Švedske akademije« profesor dr. Alfred Jensen sam, ki priobčuje v čeških »Narodnih Listih« članek: »Nobelova nagrada Švedske akade-mije za literaturo«. V tem svojem članku pravi dr. Jensen med drugim: »Rosegger ni dobil letošnje Nobelove nagrade in sicer za to ne, ker so če-ska društva v svojem rodoljubnem ogorčenju protestirala proti njegovi nemški zagrizenosti in proti njegove-

mu sovraštvu napram Slovanom, marveč enostavno za to, ker so tisti, ki imajo prisoditi nagrado, prišli do prepričanja, da niso njegove pesniške zasluge na taki višini, da bi mogle upravičiti njegovo izvolitev.« — Ta izjava profesorja Jensena je za Nem-ce naravnost porazna. Nemški listi so prvi priobčili vest, da bo letošnja Nobelova nagrada podeljena njiho-vemu pesniku in pisatelju Roseggerju in so s to vestjo tudi izzvali silen odpor na slovanski strani. Toda Nemci so obračunali, Švedska aka-demija pa je obrnila in prisodila No-bélovo nagrado nekemu — indijske-mu pesniku. Nemci so bili razočarani in ogorčeni ter so jeli kričati, da so preprečili Slovani podelitev Nobelove nagrade za literaturo Petru Ros-eggerju. Tej bajki je verjel že ves svet, sedaj pa je nastopil član Šved-ske akademije, ki podeljuje ono na-grado, profesor dr. Alfred Jensen, in izjavil pred vso javnostjo, da Peter Rosegger ni dobil Nobelove nagrade za to, ker je samo pesnik neznanne kakovosti, mož, čegar pesniške za-sluge niso na taki višini, da bi mogle upravičiti njegovo izbiro! Ta Jense-nova izjava znači silno blamažo za vse avstrijske Nemce, ki so tako ze-lo ponosni na svojega pesnika Ros-eggerja, da so ga celo predlagali za Nobelovo nagrado. Sedaj pa jim je Jensen na vsa usta povedal, da je njihov ponos, njihova dika Peter Rosegger, pesnik take kakovosti, da za Nobelovo nagrado sploh ne pride v poštev. Ta suha konstatacija šved-skega, torej germanskega učenjaka, pa je za Nemce tem grenkejša, ker Jensen obenem izjavlja, da bi bil če-ški pesnik Jaroslav Vrhlicky dobil Nobelovo nagrado za leto 1912., ako bi živel samo še dva, tri mesece ...

— **Nobelova literarna nagrada.** Zvedeli smo, da je član Nobelovega instituta, Alfred Jensen, o Rosegger-jem skladu s poklicane slovenske strani prejel to-le informacijo: »Pri-trditelj je mnenju tistih, ki v probudi Roseggerjevi za nabiranje imenova-nega sklada vidijo močno oškodbo jugoslovanskih, posebe slovenskih in-teresov. Naj si vidi Rosegger sam v »Schulvereinu« le nemško »obramb-no« društvo ali ne, volens-nolens je s svojim skladom silno pomogel društvu, ki je v istini nemško-nacional-na ofenzivna organizacija. Pokrajini, kjer bi bili Nemci ogroženi, sploh ni Roseggerjeva probuda je bila za Slo-vence tem nevarnejša, ker je njegovo ime v avstrijskih Nemcih popularno, ter se je že vsled tega v par letih na njegov poziv nabralo par milijonov. Rosegger je žal s tem zapustil svojo kulturno višino ter stopil med proti-slovanske politične agitatorje.«

— **Pod varstvom Gostinčarjeve imunitete** se »Slovenec« upa odkla-njati tudi popravke. Lep poštenjak, ta Gostinčar! Gosp. Tomo Pavšlar je poslal »Slovencu« pravilno sestav-ljen popravek, »Slovenec« pa se za-naša na Gostinčarjevo imuniteto in je ta popravek zavrgel. Da spozna javnost, kako »Slovenec« laže, pri-javljamo mi ta popravek. Glasi se: »Na podlagi § 19. tiskov. reda Vas prosim, da priobčite naslednji popra-vek v določenem času. V Vašem li-stu št. 263 z dne 15. novembra 1913 natisnjena članka — Ministrova hči na Gorenjskem. — Gorenjska kópnikijada. — Ni res, da sem jaz pri svojem izletu na »Završnico«, ki sem ga napravil pred 14 dnevi v družbi gdčne. Kamile Theimer, moje žene in sina, rekel navzočemu polirju: »Da-ma, ki stoji pred vami, je ministrova hči.« Res je pa, da sem mu rekel, da je ta dama z Dunaja, ki je poznana v ministrstvu, to pa sem rekel brez vednosti gdčne. Theimer, ker se ona ni nič ustavila pri polirju, marveč je šla z družbo naprej, ko sem jaz ogle-doval »provizorični jez«. Ni res, da je polir obrnil meni in dami hrbet, res je pa, da se je vedel dostojno in vljudno proti celi družbi. — Kranj, dne 17. novembra 1913. — Tomo Pavšlar.«

— **Razjokal se je Slovenec** nad socialnim demokratom g. Anto-nom Kristanom, češ, da je svojega otroka — poturčil. Gosp. Kristan je že davno izstopil iz katoliške cerkve, je brez konfesije, civilno poročen in seveda so tudi njegovi otroci brez konfesije. Ko je njegov najstarejši deček dorasel za šolo, je dobil poziv da mora otroka priglasiti h kateri postavno priznanih konfesij. Proti temu se je g. Kristan pritoževal na vse strani, pa ni ničesar opravil. Mi-nistrstvo je odločilo, da mora njegov deček pripadati kaki konfesiji in pri-sostvovati dotičnemu veronauku. Proti odločbi ministrstva se je gosp. Kristan pritožil še naprej, obenem po je pristojni oblasti naznanil: »Ako pa se me misli primorati, da mora moje dete prisostvovati pouku v ka-kem veroizpovedanju, tedaj naj se mu razlagajo nauki mahomedanske konfesije rita hanefitskega kot kon-fesije, v Avstriji postavno priznane.«

— **Kamila Theimerjeva** in »Slo-venec«. Na tiskovno tožbo gdč. Ka-

mile Theimerjeve proti g. Mihaelu Moškercu, odgovornemu uredniku »Slovenca«, določena je pred ljub-ljansko poroto porotna razprava na dan 24. novembra 1913 na pol 10. do-poldne.

— **Kamila Theimer** in »Gore-njec«. Proti g. Janko Florjanciču, od-govornemu uredniku »Gorenjca« v Kranju, vrši se pred ljubljanskim po-rotnim sodiščem vsled tiskovne tož-be gdčne. Kamile Theimer dne 27. novembra 1913 porotna razprava, ki se začne ob pol 10. uri dopoldne.

— **Cerkvene miši.** Roman, ki ga prijavljamo pod tem naslovom, gre našim klerikalcem hudo na živce. To je naravno. Ta roman podaja pre-značilno sliko iz našega življenja; tako se godi pri nas na deželi, tako žive in delajo in trpe naši ljudje, take imamo duhovnike, dobre in slabe, in tako posejajo v javno in v rodbinsko življenje. Niso vsi duhovniki sami prešestniki, goljufi in lakomniki, ka-kor pravi »Slovenec«, da jih popisuje naš roman; tudi dobri, pošteni, ro-doljubni in dobronamerni duhovniki se dobe; take nosi naše ljudstvo na ro-kah; dobe se pa tudi drugačni in tem se časih tudi slabo godi. Vsi pozna-mo domače življenje in zato tudi vsi vemo, da podajajo »Cerkvene miši« pristno sliko tega življenja, tako pristno, da je nekatere osebe lahko uganiti. Ali se morda tisti, ki se je ta-ko razkoračil v »Slovenca«, čuti pri-zadete? Kdo ve? Na vsak način pa izbruh v »Slovenca« ni nikake merilo za vrednost »Cerkvenih miši« kakor so sploh klerikalci s »Sloven-cem« vred zadnji, ki imajo sploh ka-ko besedo o kulturnih in literarnih vprašanjih.

— **Novo klerikalno podjetje.** Z Brezjaj nam pišejo: V kratkem, men-da 10. decembra pride na prodaj po-tom javne dražbe posestvo I. Ussaja na Brezjah. Kakor se čuje, namerava to gostilniško podjetje kupiti neki klerikalen konsorcij, da uredi in na-pravi iz teh posestev nekaj romar-ski hospic — kakor je »Slovenec« pred nekaterimi meseci že pisal v dopisu iz Velehrada. S tem korakom hočejo klerikalci na mah napeljati ves romarski promet v svojo malho in vsi gostilničarji, kar nas je na Brezjah in v bližnji okolici, si pre-skrbimo v najkrajšem času vožnje listke v Kanado. Pred odhodom pa še prav spokorno glasujemo za klerikal-ne kandidate v zahvalo, ker nas so tako lepo pregnali z domače grude.

— **O »svetnici« Johanci.** V »Riečkem Novem Listu« zatrjuje pe-karski mojster Franjo Beloševič, ki je svoječasno služil kot pomočnik pri Možetu na Trsatu, pri katerem se je dlje časa zadrževala Johanca Jeloušek, da je prišel nekega dne k Možetu obiskat Johanco sam ljub-ljanski škof dr. Anton Bonaventura Jeglič. Po odhodu škofom je Mo-žé pripovedoval, da je Johanci zapi-sal škof kot doto 7000 kron in sicer za to, ker je ona »velika svetnica in mučenica«. Belaševič izjavlja nada-le, da je že pek M o ž é na Trsatu no-sil Johanci iz reške klavnice velike lonce živinske krvi.

— **Vladimir O. Ščavinski** †. V ponedeljek je na Dunaju umrl na ope-raciji znani ruski publicist Vladimir Osipovič Ščavinski, dopisnik »Novega Vremena« in »Prikarpat-ske Rusi«. Pokojnik je bil med sloven-skimi časnikarji znana oseba. Udele-žil se je z malimi izjemami vseh slo-vanskih časnikarskih kongresov in si na teh pridobil s svojo izredno lju-beznjivostjo velik krog iskrenih pri-jateljev. Pokojnik je bil velik prijatelj slovenskega naroda, v čegar sredi je vedno rad bival. Poleti je prihlet, ako je le mogel, na večtedenski od-dih v Ljubljano, kjer se je počutil ves srečen in zadovoljen. Tudi letošnje poletje je bil več tednov v Ljubljani, od koder je pošiljal svoje dopise zla-sti »Prikarpat-ske Rusi«. V ta list je pisal tudi o letošnjem katoliškem shodu, ki ga je orisal v docela pravi luči. Pokojnik je bil navdušen Rus, dober Slovan in izredno plemenit človek, ki ga je dičilo odločno na-predno mišljenje. Prah njegov izroče zemlji danes popoldne na Dunaju. — Pokoj njegovi duši!

— **V volilno komisijo** pri dežel-nozborskih volitvah v splošni skupi-ni dne 1. decembra t. l. je za voliče v dvorskem okraju poklical občinski svet ljubljanski gg. Alberta G a b r a, trgovskega poslovođa, in Aleksan-dra G j u d a, hišnega posestnika, kar je zadnjič pomotoma izostalo iz po-ročila o zadnji seji občinskega sveta.

— **30letnica poroke.** Danes praz-nujeta v krogu obile družine 30letni-co poroke tovarnar g. Franc Knaflič in njegova soproga Ivana rojena Verbič v Smartnem pri Litiji. Obče priljubljeni in spoštovani narodni rodbini iskreno čestitajo prijatelji!

— **Obesil se je v Mirni**, občina Tre-belno, 52letni posestnik Vid Piškur. Obesil se je v spalnici. Piškur

zapušča ženo in 6 otrok. Vzrok sa-momora še ni znan.

— **Zagradec pri Žužemberku.** Naj se tudi mi enkrat oglasimo, kajti raz-mere v naši župniji so že neznosne. Kdor ne nosi v farovž in mu ne slu-ži zastonj, ta ni kristjan, pa naj živi še tako pošteno in pravično. Ubogi kmet se celo leto muči, da s krvavi-mi žulji pridela vsakdanji kruh. Ča-sih komaj preživi sebe in svojo dru-žino. A za to se nič ne menita ne naš župnik, še manj pa njegov oče, tu-kajšni organist. Če imaš ali če nimaš — dati moraš bero. To je prva zapo-ved pri nas. Seveda, v župniščih se s plačo in še z desetimi drugimi do-hodki tako težko izhaja, da se nam obetajo maše samo za pet kron. Kje so tarifi za pogrebe in druga opravi-la? Ni jih! Računa se lahko, kakor se hoče in kakor se da. Ker smo že omenili bero, naj še povemo zakaj je mežnar zapustil svojo službo. Neka vas v naši fari je dala bero organi-stu, ki je v zgodnji jutranji uri prišel ponjo; dala je vse skupaj: za župni-ka, za organista in za mežnarja. Zad-nji pa o tem ni nič vedel in je rekel župniku, da pojde zase po bero v vas. Gospod župnik mu je rekel: »Le pojdi in jih malo ošinfaj in dala ti bo-do.« Mežnar je šel po bero, a ljudje so ga debelo gledali in mu rekli, da so dali že organistu tudi zanj. Mež-nar je šel razkačen v župnišče, za-hteval obračun in se odpovedal služ-bi. Kdo bi služil ljudem, ki še mež-narju ne privoščijo bere, dasi jo težje zasluži kot oni. Ako se temu tlačan-stvu ne naredi kmalu konec in če se razmere kmalu ne premene na bolje, bomo na drugem mestu iskali po-moč!

— **Avtomobil jo je povozil.** Ko je nastopilo v drugi polovici meseca oktobra lepo vreme, so hiteli ljudje spravljati iz gozdov nasteljo in drva. Tudi posestnika Neža Ljubi iz Ločne je dne 23. oktobra t. l. spravljala v svojem gozdu nad takozvano »Kačjo ridjo« drva. Proti mraku je vozil voznik poln voz drv proti Novemu mestu, Neža Ljubi pa je sedela na dvrhu. Ko pripeljejo drva do Wind-scherjeve hiše pri kolodvoru, jima pridrvi nasproti avtomobil. Konji so se začeli takoj plašiti, ritati in rukati voz semtertje. Sofer je videl vse to, vendar pa ni ustavil avtomobila, marveč je zapeljal v divjem diru mi-mo. Konji so ruknili voz s tako silo nazaj, da se je voz prebrnil. Voznik je padel tako srečno, da se ni skoro nič poškodoval, Neža Ljubi pa je padla z voza tako nesrečno, da si je zlomila eno roko in eno nogo ter da je zadobila povrhu tega še notranje poškodbe. Očividci nezgode vedo za številko avtomobila.

— **Iz Hrenovic pri Postojni** se nam piše: Nedeljo 16. t. m., ko smo praz-novali pri nas sv. Martina, je izbruh-nil krog 1. popoldne požar, ki je pre-til, da postane zelo nevaren za šolo, cerkev in farovž. — Hvala Bogu, da se je veter, ki je pihal prejšnje dni, umiril. A dolžnost nam se je zahva-liti v prvi vrsti sl. požarni brambi iz Hruševja, ki je pod vodstvom svoje-ga načelnika g. Dellinca bila precej na mestu, ter kakor vedno skrajno požrtvovalno delovala. Prihletla je na pomoč tudi požarna bramba iz Razdrtega pod vodstvom svojega g. načelnika. — Za red je z drugimi orožniki vzorno skrbel g. c. kr. oro-žniški stražmojster Jurca. Pohvalno omeniti nam je še, da je iz gradu g. Dolenca iz Orehka z vso mogočo naglico prihlet na pomoč oddelek kaznjencev pod vodstvom gg. paz-nikov Štucina in Žvana, ki so se iz-kazali s svojo neustrašeno delav-nostjo in strogo disciplino kot vrli gasilci. — To omenimo posebej še zato, ker smo že nekaj let sem opa-zili, da ta kaznijski oddelek pri vsakem požaru v tukajšnji okolici prihiti takoj na pomoč ter izvrstno deluje. Vsem vrlim gasilcem naša presrečna zahvala!

— **Kinematograf »Ideal«.** »Roger la Houte«, znamenit roman v filmu »Živ in mrtev« je vse obiskovalce očaral. Veletragična do skrajnosti, napetost vzbujajoča učinkuje od začetka do konca s tako silno močjo, da se zdijo kratke pavze med vsakim delom še predolge in vsakdo nestrpnno prič-a-kuje konca. Ta spored šolski mladini ni dostopen. V petek »Strupena ka-ča« pri vseh predstavah. V soboto »Mrtvi govore«.

— **V mestni klavnici** v Ljubljani so zaklali od 2. novembra do 9. novem-bra 82 volov, 3 bika, 10 krav, 294 prašičev, 145 telet, 14 kostrunov in 17 kozličev. Veljali so 464 kg mesa, 17 zaklanih telet in 4 zaklane kozliče.

— **Izgubljeno in najdeno.** Izgublje-ne stvari od 1. do 17. novembra t. l.: črnousnjata denarnica s 3 K 50 v, črnousnjata denarnica s 10 K, rjavo-usnjata listnica s 130 K, črnousnjata denarnica s 6 K in 1 ključem, ročna torbica iz baržuna z očali, denarnica z bankovcem za 10 K in drobci, zlata športna verižica, damski čipka-

sti ovrtnik, siva konjska odeja, čr-nosvilena šerpa in robci, notes z vse-bino 100 K, več aktov, denarnica s 12 K in 2 gledališkima vstopnicama, bankovec za 20 K, cilindar in ščipal-nik, ročna torbica iz baržuna s 20 K 44 v, črna denarnica z bankovcem za 10 K, 1 tolarjem za 5 K in drobci, srebrna damska ura z monogra-mom O. K., srebrna tula športna ve-rižica. — Najdene stvari od 1. no-vembra do 16. novembra 1913: črna denarnica s 4 K in nekaj vinarjev, bankovec za 10 K, dvokolesen voz, rjava denarnica s poročnim prsta-nom, zlat uhan z dvema kroglicama, rjava denarnica s 2 K, črna usnjata denarnica s 75 v, pasji ovrtnik z znamko 637/13, konjska odeja (črno-rjava), zavitek z napisom »Gumi-waren«, roman »Georg Bangs Lie-be«, denarnica s 72 K, stara denar-nica s 30 K.

— **Ljubljanski društveni orkester** bo koncertiral jutri, v četrtek v ka-varni Evropa ob 9. zvečer. Vstopni-ne ni.

Narodna obramba.

— **Vzorne Cyril - Metodove podruž-nice**, ki so prekosile že do konca vi-notoka s poslanimi dohodki svoje lanske prispevke, so bile na Kranj-skem sledeče (v oklepaju je zabele-žena vsota, za koliko so napredova-le): Bistriški okraj, ženska (134 K); Bohinj (100 K); Domžale (400 K); Gorenjska dolina (14 K); Idrija, mo-ška (32 K); Jeseniška občina (187 kron); Jesenice, ženska (414 K — lani je prispevke zaračunala za otro-ški vrtec); Kamnik, ženska (9 K); Kranj, moška (296 K); Krško, žen-ska (9 K); Ledine (138 K); Litija (86 kron); Ljubljana, mestna, ženska (1061 K); Ljubljana, šentjakobsko-trnovska, ženska (1361 K); Loški potok (162 K); Metlika (288); Mo-kronog (257); Moravče (103 K); No-vo mesto, ženska (3); Pivka (377 K); Posavje (117 K); Radovljica, moška (44 K); Ribnica, moška (270 K); Rib-nica, ženska (291); Siška, moška (79 kron); Trebnje (89 K); Trojane (62 kron); Unec (4 K); Vipava (21 K); Vrhnika (10); Zagorje (455 K); Žiri (32 K).

Društvena naznanila.

— **Telovadno društvo Sokol II.** se tem potom iskreno zahvaljuje br. Milko Krapežu, urarju tukaj, ki je podaril društvu krasno stensko uro za uporabo v telovadnici. Brata Krapeža, ki se pri vsaki priliki spom-ni narodnih društev, priporočamo kar najtopleje, njemu samemu pa iskrena zahvala in kreпки Na zdar!

— **Pouk o pevski teoriji.** Pevsko društvo »Slavec« otvori v nedeljo, dne 23. t. m. ob pol 11. dopoldne pouk o pevski teoriji v društvenih pro-storih v Nar. domu (I. nadst. levo). Pouk se vrši za dame in gospode. Vabimo vse one, ki se žele v tem oziru naobraziti, da se osebno prija-vijo v četrtek zvečer od 8. do 9. ali pa v nedeljo istotam.

— **Načelstvo zadruge krojačev, krojačic itd.** naznanja cenjenim čla-nom, da se vrši prihodnja preiskunja za vaje in vaje, oziroma po-moćnike dne 18. decembra t. l. ob 2. popoldne v navadnih prostorih. Proš-nji za pristupitev k tej preskušnji je priložiti učeno kakor tudi šolsko spričevalo ter določeno takso, ter isto vložiti pravočasno pri načelstvu za-druge krojačev. Dalje opozarja na-čelstvo cenjene člane in članice na ustanovni shod bolniške blagajne, ki se vrši dne 23. t. m. dopoldne ob pol 10., da se istega v polnem številu udeležiti blagovolite.

— **Akad. društvo »Slovenija«** na Dunaju naznanja, da se vrši v sredo, 19. t. m. ob 8. zvečer v društvenih prostorih predavanje g. dr. Brezgar-ja: O trgovini in industriji na Sloven-skem. Obenem naznanja, da nadalju-je g. dr. Prijatelj svoje predavanje: »Osemdeseta leta v kulturni in poli-tični zgodovini Slovencev«, v sobo-to 22. t. m. ob 8. zvečer.

Umetnost.

— **V prihodnjem koncertu »Glasbe-ne Matic«,** 23. t. m. bo ljubljansko občinstvo imelo priliko slišati sve-tovno slavno pevko gospo Valborgo Svårdström - Werbeck, tako veliko pevko-umetnico, kakršne od koncerta ruske dvorne operne pevke Gorlenko Doline ni bilo slišati v Ljubljani. Kritike vseh mest, kjer je nastopila, jo ne morejo pre-hvaliti. Kritiki časopisa »Politiken« v Kodanju piše: »Umetnica ima po mojem mnenju najlepši, najobsežnej-ši in najprožnejši sopran v Skandina-viji. Njegovo donenje se najlažje ra-zume, če rečem: strune so iz zlata. Ne poznam sploh glasu, ki bi imel tako zlat zvok in to zlato v glasu ni mrzlo in mrtvo, izžariva in sveti se v naravnem pevskem veselju. Gospa

Svårdström ima popolno čarodejno moč, to plemenito kovino obvladati... Kdo naj govori o pevski umetnosti, o respiraciji in bogve o čem še, če poje ona. Dovolj mi je, da jo slišim, da uživam ta glas, da se veselim te luči, tega zraka — te velike duše, tega vonja in lepote v njenem petju. Drugi kritik pravi: »Kakor se trudimo, ogniti se superlativom, ne moremo zato, da nas duša sili pritrditi mnogim, ki pravijo, da je Volborg Svårdström največja pevka švedske sedanosti.

Razne stvari.

* **Pobegli deželnosodni svetnik.** V Vadovcah je poneveril, kakor poročajo iz Lvova, deželnosodni svetnik Nikolaj Starososki 40.000 kron ubožnega denarja in pobegnil.

* **Tatvina biserov.** Na cesti Rue de Capucin v Parizu so ukradli do sedaj še neznani tatovi za poldrug milijon frankov biserov in drugih dragocenosti.

* **Aretacija.** V Inomestu so aretirali hotelirja Tobijo Krejerja in njegovega brata, ker sta na sumu, da sta zažgala »Grand hotel Scholastika«, ki je bil zavarovan za izredno visoko vsoto.

* **Nadvojvoda Franc Ferdinand na Angleskem.** Angleški kralj Juri je priredil povodom obiska avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegove soproge več dvornih slavnosti. Med drugim je priredil tudi na čast gostu lov v Windsorju in sicer v Dukesdrive, ki je eno najvzornejših lovišč za fazane. V Windsor je prišla tudi soproga prestolonaslednika, ki se pa lova ni udeležila.

* **Francoska zrakoplovca.** Pri Stanislavu sta pristala, kakor poročajo iz Lvova, francoska zrakoplovca, industrijalec Dubonnet in vinski trgovec Jourdan iz Pariza. Izjavila sta, da hočeta napraviti turo 2400 km. V gondoli so našle avstrijske oblasti ruski in nemški denar v skupnem znesku pol milijona kron. Zrakoplovca so izročili vojaškimi oblastim, ki so uvedle preiskavo, ki naj dokaže, če nista morda zrakoplovca vohuna.

* **Pogrešana turista.** V petek jutraj sta odšla z Dunaja 24letni asistent južne železnice Ernst Aschenbrenner in njegov tovariš, asistent državne železnice Ivan Škofic v Malnico z namenom, da napravita tam izlet na Visoko Turo. Turista bi se morala vrniti že v ponedeljek jutraj. Ker jih še do včeraj ni bilo, in ker je razsajal v nedeljo strašen vihar in snežni zamet, se boje, da sta se turista ponesrečila.

* **Izseljeniški škandal.** Iz Krakova poročajo: Pri reviziji neke potovalne pisarne v Husiatynu so našli v skladišču sto rus. kmečkih obel, v katere so oblačili izseljence, ki so bili še podvrženi vojaški službi. V Krakovu so se vedno čudili, da potuje toliko ruskih izseljencev skozi Galicijo. V soboto so na krakovskem kolodvoru prijeli 21 vojaški dolžnosti podvrženih izseljencev, med katerimi je bilo več Ogrov, ki so morali plačati agentu po 350 kron samo za to, da jih je spravil čez mejo.

* **Neurje v Severni Ameriki.** Iz Novega Jorka poročajo: Tu divja huda sneženi vihar. Ves železniški promet v državi Novi Jork je ustavljen. Več vlakov je obšlo v snegu. Posebno je divjal vihar v Clevelandu in Pittsburghu. Oba sta skoraj popolnoma odločena od ostale dežele, ker so vse brzojavne žice porezane. V mestu Ohio leži sneg 52 cm visoko. Promet je popolnoma ustavljen. Škoda znaša več milijonov dolarjev. Škoda bo pa še večja, če se začne sneg topiti, ker bodo nastale velike poplave. Tri osebe so zmrznile, deset pa jih pogrešajo.

Telefonska in brzojavna poročila.

Delegacije. — Cesarjev prestolni govor.

Dunaj, 19. novembra. Na dvoru je cesar sprejel danes ob 11. dopoldne ogrsko in ob 12. avstrijsko delegacijo. Cesar je bil obdan od najvišjih dostojanstvenikov, skupnih in avstrijskih ministrov. Predsednik avstrijske delegacije dr. Leo je nagovoril cesarja imenom delegacije ter izrazil čustva spoštovanja in ljubezni do vladarja. Končal je s trikratnim klicem »Slava«. Cesar je nato odgovoril s sledečim

prestolni govorom.

Sprejemam izraze vdanosti s toplo zahvalo in odkritosrčnim zadovoljenjem.

Vojni zapletitaji na Balkanu so se končali s končano drugo balkansko vojno. Tekom te krize je moja vlada stremela na to, čuvati politični in ekonomski interes monarhije pred škodo in delati na to, da se na bližnjem vzhodu položaj konsolidira.

Z ozirom na veliki pomen, ki ga ima Jadransko morje kot edini izhod trgovine naše monarhije, je gledala moja vlada posebno na rešitev albanskega vprašanja. V popolnem sporazumu z zvezno italijansko vlado smo priporočili na londonski konferenci veleposlanikov ustanovitev neodvisne kneževine Albanije ter smo mogli pridobiti pri tem podporo in soglasje velesil za naše prizadevanje.

Naše razmerje napram vsem velesilam je trajno prijateljsko. V resnem času se je izkazala zveza, ki nas veže v blagor naših narodov že desetletja z Nemčijo in Italijo, zopet kot trdno zavetišče evropskega miru.

Nedavni obisk nemškega cesarja, ki me je zelo razveselil, je nov dokaz tesne prijateljske zveze med nami in Nemčijo.

Redni polletni proračun moje vojne uprave se giblje v normalnih mejah. Vsled zvišane vojne pripravljenosti po zimi pa so narasli mnogo večji izdatki. Ti se vam bodo predložili kot večji zahtevek ter ga priporočam vašemu vpoštevanju in patriotični dolžnosti.

Najzvestejše vršče svojo dolžnost, je moja oborožena sila pod težavnimi razmerami v mojo polno zadovoljnost izvršila nalogo, ki se ji je stavila vsled resnosti dogovora na Balkanu. Oprta na preizkušeno pripravljenost moje vojske, vojne mornarice in obeh domobranstev, je bilo moji vladi mogoče uveljaviti svoje postavljene cilje z mirnimi sredstvi.

Kljub vojnim dogodkom v sosednih deželah, vendar kulturni in gospodarski razvoj Bosne in Hercegovine ni bil moten. Sprejete zakona o gradnji železnice in bosanskem saboru, ki naj prinese obema deželama iz političnih in gospodarskih vzrokov nujno potrebne prometne zveze, je dokaz zrelega razumevanja tega ljudskega zastopa za velike interese monarhije.

Računajoč na vašo uvidenost in na vašo patriotično vneto, ki jo boste pokazali pri rešitvi staviene vam naloge, vas pozdravljam kot dobrodošle.

Ministrski predsednik grof Striglüh je nato predstavil cesarju posamezne delegate.

Dunaj, 19. novembra. Justični odsek nadaljuje razpravo proti Hochenburgerju. Poslanca Ofner in Renner sta se izrekla za

nezaupnico,

nemški nacionalc Rolter priznava, da je šel justični minister predaleč, zagovarja pa mnenje, da naj odsek samo konstatira, da je prekoračil svoj delokrog, naj mu pa ne izreče graje.

Dunaj, 19. novembra. Po končanem poročilu manjšinskih poročevalcev je zbornica nadaljevala razpravo o nujnosti učiteljske predloge. Govori češki poslanec Tobolka.

Državni zbor. — Odseki.

Dunaj, 19. novembra. V zbornici govore danes minoritetni poročevalci o zvišanju davka na žganje. Prvi je govoril poslanec Moraczewski, nato poslanec Roškar, ki je dokazoval škodljivost zvišanja davka na žganje, ki bo imel za posledico, da bodo ljudje namesto dobrega žganja še bolj pili fusel. (Roškar pa bo kljub temu glasoval za davek.) Nato je govoril poslanec Renner. Seja se je ob 11. prekinila do 1. popoldne.

Dunaj, 19. novembra. Proračunski odsek je nadaljeval danes razpravo o izseljeniški aferi. Govoril je poslanec Diamand.

Soljeni minister.

Dunaj, 19. novembra. Ko se je peljal danes dopoldne bivši ogrski ministrski predsednik Lukacs v gala-uniformi v avtomobilu na dvor, se je vršil tragikomičen prizor. Zdravnik Ferdahelyi je skočil na avtomobil, Lukacs osolil in mu vrgel na to igro kart v obraz. Policija je zdravnika aretirala.

Gališka vprašanja.

Dunaj, 19. novembra. Včeraj ob 11. dopoldne je konfiriral načelnik ukrajinskega kluba dr. Levickij z ministrskim predsednikom. Kakor poročajo iz poljskih krogov, se krije volilnorefornna predloga dr. Korytowskega s predlogo bivšega namestnika Bobrzynskega skoraj popolnoma. Samo v treh točkah je nekaj razlike in sicer glede petih mestnih okrajev z dvema mandatoma, glede nekaterih kmečkih okrajev, ki naj dobe večinski in manjšinski mandat in glede števila deželnih odbornikov. V zadnjem oziru naj se izvoli namesto 7, sedaj 8 deželnih odbornikov, izmed teh dva Rusina.

Lvov, 19. novembra. Vsled potrebe nadaljnjih posvetovanj o volilni reformi pride gališki namestnik šele danes na Dunaj.

Novo avstrijsko vojno pristanišče.

Dunaj, 19. novembra. Avstro-ogr. mornariška urava namerava

pretvoriti Šibenik poleg Pulja in Kotora v tretje vojno pristanišče.

»Svobodna Misel« razpuščena.

Praga, 19. novembra. Policija je snoči vdrila v prostore češke »Svobodne Misli« in konfiscirala celo premoženje organizacije. Saisirala je arhiv in konfiscirala opravilo družbene pisarne. Konfiscirala je tudi premoženje. Na ulici je stal spedijski voz, ki je odpeljal celo opravilo. Policija motivira razpust »Svobodne Misli« s tem, da pravi, da združenje ni bilo v zmislu zakona prijavljeno kot društvo. V Pragi vlada nad tem korakom velikansko razburjenje.

Praga, 19. novembra. K razpustu »Svobodne Misli« v Pragi nam še poročajo: Policija je organizacijo razglašala z dekretom, v katerem trdi, da je bila cela vrsta funkcijonarjev opovrženih kaznovana zaradi prestopka proti društvenemu zakonu in da Svobodna Misel v zvezi temu ni prenehala delovati kot društvo, če ravno ni bila kot taka vpisana. Policija ni konfiscirala samo družbinega premoženja, marveč tudi ves uredniški material časopisov »Neruda«, »Volna Myšlenka«, »Havliček« in »Volna škola«, tako da ti listi ne morejo iziti. Policijski uradniki pa so imeli instrukcijo, da odpeljejo s seboj tudi žare, v katerih se nahaja pepel umrlih članov društva »Krematorium«. Na intervencijo odvetnika dr. Bartoška je policija te žare pustila v društveni dvorani. Policija je obenem zapečatila tudi uredništvo časopisa in prostore »Krematorium«, »Demosheues« in »Društva za reformo zakonskega prava«. Dr. Bartošek, voditelj Svobodne Misli, je prišel danes na Dunaj v parlament, da konfirira z naprednimi češkimi poslanci in da intervenira pri notranjem ministru.

Nemadarske narodnosti na Ogrskem.

Budimpešta, 19. novembra. V najbližnjem času bo sklican kongres nemadarskih narodnosti na Ogrskem, ki bo pred celim svetom protestiral proti nasilnemu sistemu proti nemadarskim narodnostim na Ogrskem. V bodoče se bo sestal ta kongres vsako leto v času, ko bodo zborovale delegacije.

Konec hrvatske krize

Bud mpešta, 19. nov. Neposredno je pričakovati preklica komisarjate in imenovanje barona Skerleca za bana ter razpisa novih saborskih volitev. Nove volitve se izvrše najbrže še pred Božičem.

Bud mpešta, 19. novembra. Včeraj dopoldne je nadaljeval bivši ban Nikolić pogajanja zaradi ustvaritve normalnih razmer na Hrvatskem. Konferiral je tozadevno z ministrom za Hrvatsko grofom Pajacevichom in s kraljevskim komisarjem baronom Skerlecom.

Dunaj, 19. novembra. Cesar je danes dopoldne sprejel ogrskega ministrskega predsednika Tiszo v dolgi avdijenci. Tisza mu je poročal tudi o hrvatskem vprašanju. Tudi baron Skerlec in grof Pejačević sta prišla na Dunaj in konfirirala s Tiszom glede hrvatske krize. Navzoč je bil tudi Khuen-Hedervary. Pričakovati je v najkrajšem času rešitve hrvatske krize.

Gozdarski akademiki.

Zagreb, 19. novembra. Včeraj so začeli slušatelji gozdarske akademije s stavko zaradi znanega profesorja, Hirca, katerega odstranitev zahtevajo dijaki.

Avstro-Ogrska in Nemčija.

Budimpešta 19. novembra. Podpredsednik nemškega državnega zbora dr. Paasche je obiskal ogrskega trgovskega ministra barona Harkanyija. Večerni listi pravijo da je bil Paasche zadovoljen z izidom konference.

Dunaj, 19. novembra Dr. Paasche, ki se je mudil v Budimpešti zaradi ustanovitve avstro-ogrsko-nemške gospodarske zveze, je dospel na Dunaj.

Dunaj, 19. novembra. Pri predsedniku zbornice dr. Sylvestru se vrši danes popoldne sestanek komiteja za postavitev Fran Josipovega spomenika s strani narodov, ki pripadajo trozvezi. Sestanka se udeležijo tudi podpredsednik nemškega državnega zbora Paasche in italijanski poslanec grof Voltolini. Konference se udeležijo razen tega tudi zastopniki vseh strank. Paasche se odpelja nato v Rim.

Ruska poslanštva.

Petrograd, 19. novembra. Uradni list javlja, da je odpoklican ruski veleposlanik na Dunaju Giers. Istočasno je bil Giers imenovan za senatorja.

Petrograd, 19. novembra. Na mesto dosedanjega ruskega poslanika v Bukarešti, sedanega veleposlanika na Dunaju, Šebeka, pride dosedanji poslanik v Teheranu, Paklevskij na njegovo mesto pride poslanik v Pekingu Korosovec. Poslanik v Stokholmu Savinskij pride v Sofijo.

Živel papež-kralj!

Rim, 19. novembra. V Sikstinski kapeli so začeli včeraj klicati ljudje, ko se je prikazal papež: »Živel papež-kralj!« Papež je bil nemilo presene-

čen in je odmajal ter trikrat rekel: »Ne!«.

Francoska volilna reforma.

Pariz, 19. novembra. Zbornica je sprejela z 296 glasovi dodatek k volilni reformi, ki določa, da se izračuna število mandatov po številu vpisanih volilcev in ne po številu prebivalcev. Sprejet je bil tudi predlog, da odpade en mandat na vsakih 22.500 vpisanih volilcev če presega to število še nadaljnih 11.250, še en mandat. Notranje ministrstvo pravi, da se na ta način zniža število poslancev na kakih 520.

Zedin ene države in Mehika.

New York, 19. novembra. Iz Mehike brzojavljajo, da namerava predsednik Huerta odstopiti, ko se bo sestal kongres v četrtek k svoji redni sesiji.

London, 19. novembra. Dasiravno se glase vesti iz Mehike vznemirljivo, presoja vendar Washingtonski kabinet zadevo zelo mirno. Huerta je izjavil amerškemu poslaniku, da se je naveličal vmešavanja Zedinjenih držav. Obenem je Huerta odstavil mehiškega zunanjega ministra in ga poslal v Veracruz, da se od tam odpelje na Francosko. General Carranza je baje Wilsonu izjavil, da se nikakor ne bo pridružil eventualni invaziji severoameriških čet v Mehiko.

Veracruz, 19. novembra. Kapitan ameriške bojne ladje »Nebraska« poroča, da obvlada vstaški general Arguila pokrajino južno od reke Pannco.

El Paso, 19. novembra. Vstaški vodja Villa, ki ima vrhovno poveljništvo v Juarezu, grozi, da se bo postal mehiške severozahodne železnice, če uprava takoj ne otvori zopet prometa. Dve banki v Juarezu sta posodili generalu Villa 100.000 dolarjev, da lahko plača svoje čete.

Dogodki na Balkanu.

Črnogorski kralj o položaju.

Trst, 19. novembra. Črnogorski kralj se je baje izrazil o položaju sledeče: Ne morem prehlaviti hrabrosti, vztrajnosti in požrtvovalnosti svojih Črnogorcev. Kar se tiče Skadra, se je Črna gora uklonila volji Evrope, zadnja beseda glede tega mesta pač še ni padla, in negotovo je, kaj prinese prihodnost. Kralj pravi nadalje, da je brzojavil angleškemu zunanjemu ministru siru Edvardu Greyu, da njegova odpoved Skadru ne pomeni odpovedi historičnim in tradicionalnim pravicam dinastije in naroda do mesta. Ker so sklenile velesile ustanoviti Albanijo, se podvrže Črna gora njih sklepu, ker si mora država odpočiti po tolikih naporih in vojnih žrtvah. Črnogorci bodo skušali živeti v dobrem razmerju s sosedji, tudi želi Črna gora, da se Albanija razvija in da se položaj razjasni in utrdi. Balkanska zveza je dokazala kljub poznejšim dogodkom, da sloni moč in prihodnost balkanskih držav na edinstvi. Kljub vsem sporom se bo Balkanska zveza utrdila kot mirovno delo.

Katoliška cerkev v Srbiji.

Zagreb, 19. novembra. »Srbo-bran« priobčuje intervju s posvetnim ministrom Ljubo Jovanovićem glede katoliške cerkve v Srbiji. Minister je izjavil, da dobe katoličani za sedaj škofa v Prizrenu, ki bo imel 1000 dinarjev mesečne plače. Pozneje se ustanovi še nadškofija v Belgradu. Za škofa bo imenovan Hrvat ali pa Dalmatinec.

Mednarodna finančna komisija.

Pariz, 19. novembra. Mednarodna finančna komisija v Parizu prične v kratkem z deli za določanje vsot, ki jih prevzamejo balkanske države od turškega državnega dolga. Tudi Romunska bo morala prevzeti del dolga, v višini, ki odgovarja velikosti pokrajin, ki jih je Romunski odstopila Bolgarska. Nato naj se prične posvetovanje glede orijentirskih železnic in šele potem, ko bo ta zadeva urejena, se prično o tej zadevi avstro-ogrsko-srbska pogajanja.

Usoda bolgarskega carja.

Pariz, 19. novembra. »Temps« poroča iz Petrograda, da so z ruske strani carja Ferdinanda opozorili, da mu grozi ista usoda, kakor bivšemu srbskemu kralju Milanu, če se bo v svoji politiki naslanjati izključno le na Avstrijo.

Grška.

Atene, 19. novembra. Kralj je sprejel predvčerajšnjem dopoldne člane angleške mornariške misije v svečani avdijenci.

Atene, 19. novembra. Tri oklopne odlojevo od tu pred otoka Mitylene in Rodos. Ekspedicije se udeležijo tudi več torpednih rušilcev.

Atene, 19. novembra. Vlada kandidat Zavitianos je bil izvoljen s 119 glasovi proti 21 glasovom za predsednika zbornice.

Atene, 19. novembra. Kralj je sprejel včeraj fancosko vojaško misijo. Po avdijenci je izjavil general

Eydoux, da je sprejel kralj misijo s posebno blagohotnostjo in izročil osebno vsakemu častniku dekret o njegovem imenovanju.

Romunska in njeni sosedji.

Bukarešta, 19. novembra. List »Universul« prinaša razmotrivanja nekega odličnega diplomata glede razmerja Romunske napram sosedom ter konstatira, da so ostali poskusi, približati Romunsko trozvezi, popolnoma brezuspešni. Romunska ni hotela služiti interesom drugih ter hoče ostati zvesta svojim tradicijam. Avstro-Ogrska je podpirala Romunsko pri njenem stremeljenju po miru in dobrem sosedstvu v preteklosti in tudi sedaj. To je treba pibiti. Z Bolgarsko hoče živeti Romunska v dobrem prijateljstvu. Upati je, da želi isto tudi Bolgarska v lastnem interesu. Romunska ne bo pristopila nikakršni balkanski zvezi, ki bi bila naperjena proti Turčiji ali proti Bolgarski. Odnosaji napram Srbiji in Grški so bili in so še vedno dobri. Vse, kar se je govorilo o tajnih zvezah, je izmišljeno. Po krivem so pripisovali potovanju Take Jonescuja pomen, ki ga ni imel.

Grška vojna mornarica.

Atene, 19. novembra. Načrt grške vojne mornarice, ki ga je izdelala angleška mornariška misija, obsega sledeče predloge: Zgradba treh dreadnoughtov z močno artilerijo in dveh oklopnih tipa »Averov«. Tri stare okopne križarke naj dobe nove kotle, zgradi naj se 25 torpednih rušilcev za odprto morje, naroči 20 hidroplanov, 6 podmorskih čolnov in nekaj toničark. Razen tega naj se zgradi arzenal.

Neizogibne pritožbe.

Atene, 19. novembra. Bolgarske oblasti v Trakiji pošiljajo grško prebivalstvo pod vojaško eskorto na mejo, jim konfiscirajo imetje in je odajajo Bolgarom. Bolgari so zasedli tudi cerkve in pregnali duhovnike.

Sofija, 19. novembra. Srbi nastopajo v osvobjenih pokrajinah z vso strogostjo. Obsodili so 46 Bolgarov na ječo po 10 let. Med njimi je tudi 11 duhovnikov.

Sofija, 19. novembra. »Rječ« piše, da so Grki v Solunu naskočili centralno jetnišnico ter umorili nad 100 bolgarskih ujetnikov, večinoma inteligentov. Vest ni potrjena.

Grška demobilizacija.

Solun, 19. novembra. Včeraj so začeli od tu odpošiljati grške čete domov.

Grške šole v Bitolju.

Solun, 19. novembra. Srbska vlada je sklenila dovoliti zopetno otvoritev grških šol v Bitolju pod pogojem, da se obligatno podučuje v teh šolah tudi srbsko.

Turška demobilizacija.

Carigrad, 19. novembra. Turčija bo v najbližnjem času demobilizirala trakijsko armado, ki šteje sedaj 170.000 mož. V Trakiji ostanejo še močne posadke.

Grška in Turčija.

Carigrad, 19. novembra. Med velikim vezirjem in grškim delegatom Levidisom je prišlo do sporazuma, da se smejo grške in trške ladje zopet prosto voziti z zastavo svoje države. Tudi poslaništva in konzulati smejo zopet razobesiti svoje zastave.

Židi na Romunskem.

Bukarešta, 19. novembra. Javen shod, ki se je vršil v Jassyju, se je izrekel proti podelitvi političnih pravic Židom.

Bukarešta, 19. novembra. V nedeljo se je vršil v Bukarešti kongres židovske unije.

Avstrijsko poslaništvo na Romunskem.

Sinaja, 19. novembra. Kraj Karel je sprejel predvčerajšnjem avstro-ogrskega poslanika princa Fürstenberga, ki mu je izročil pismo o svojem odpoklicu.

Albanija.

Dunaj, 19. novembra. Dogovoril med avstrijsko in laško vlado o angleškem predlogu glede južno-albanske meje so gotovi. Avstrija in Italija sprejemata angleški predlog s pogojem, da se ne spremeni lista, katero sta predlagali svojačasno na londonski konferenci. Ta meja je določena po etnografskih in geografskih temeljih. Ta sklep bosta sporočili vladi angleškemu državnemu tajniku E. Greyju, ki bo vprašal ostale velesile za njihova mnenja.

Reforme v Armeniji.

Berlin, 19. novembra. Turška vlada je zavrnila nemško-ruski reformni projekt glede Armenije, ki zahteva, da se postavi v armenskih vijaletih dva generalna inspektorja, katera določijo velesile. Nemčija in Rusija sta predložili sedaj Turčiji nov reformni projekt, v katerem pride na mesto generalnih inspektorjev h turškemu guvernerju dva evropska svetovalca in kontrolorja. Turčija bo brzkotne tudi ta predlog zavrnila.

Prosveta.

Iz pisarne slov. gledališča. V soboto, dne 22. t. m. se vprizori Avgust Strindbergova drama »Oče«. V naslovni vlogi nastopi g. ravnatelj lg. Borštink, ki je imel predlanskem ob priliki svojega gostovanja ravno v tej vlogi enega svojih najlepših uspehov. To je zadnji poizkus privabiti občinstvo tudi k resnim vprizoritvam; če tudi tokrat ne bo povoljnega obiska, naj se potem nihče ne čudi in jezi, če bodo nadalje na repertoarju same veseloigre in burke. Vodstvo je vezano na obisk. Brez povoljne inkase ni mogoče delati. Osebe je takorekoč že popolno. Na novo angaževani sta gđc. A. Winterova, ljubljanskemu občinstvu gotovo dobrodošla znanca in pa gđc. Gjorgjevičeva, mlada talentirana igralka iz Zagreba.

Nikola Šubić Zrinski. Ta junaška Zajčeva ljudska opera je za Hrvate in za nas in Srbe, njihove brate, vedno mlada. Naša srca razgreva z vzgledi domovinske ljubezni in neizprosne in ponosne junaštva. Obleganje Siget-grada, plemenita hrabrost njegovega branitelja Nikole Šubića Zrinskega, je delovala celo na večje duhove tujih narodov, da so segli po tej snovi v svojih pesniških proizvodih. Še bolj pa deluje spomin velikega junaka na nas, ki zremo v njem kos lastne zgodovine in junaštva svojega slovečega prednika. In še za znatno nijanso večji je učinek te bojne opere v teh časih, ko je nam še v živem spominu osvetna vojska srbska in črnogorska, ki se je maščevala nad sovražnikom za Kosovo in Siget-grad in za vsa druga davna nasilstva. Poleg tega pa deluje tudi libretto sam po sebi, ker kaže na več mestih dramatsko moč. Vrste se v njem prizori, ki ne morejo izgrešiti efekta. Prisega junakov, ko iztegnjejo in prekrizajo meč preko meča ter prisežejo pri velikem Bogu, da ne puste Sigeta prej, dokler ne pade zadnji izmed njih, obrabljene, vendar lepe sanje Jelenine, odhod junakov v zadnji krvavi boj med sovražno gnečo, zatirajočih, kakšna slast je umreti za domovino, so momenti, ki morajo odzvati ječ tudi v duši najcničnejšega gledalca. Godba je preprosta, spominjajoča melodijoznih Italijanov, ali prijetna in v svojih junaških koračnikih zborih in pesmih polna zanosa in ognja. Ženo Zrinskega, Evo je pela gđc. Mira Korošičeva s temperamentom in slastjo. Vloga se ji je dobro prilegala. Imponirala je s svojo zunanostjo, s svojim petjem in svoj igro. Prava in ljubezniva hči je bila gospa Poljakova kot Jelena. Igrala in pela je iskreno in se kretala po odrs s pristno deklisko preprostostjo in odkritostjo, ki je prišla povsod do najlepše veljave. Gospod Vučković ni svojega junaka odigral, ampak odživel. S svojim ponosnim, mogočnim nastopom je prinesel na oder pravo junaško življenje, ki je prešinilo vse njegove soigralce. Svoje viteze je zaklel pri velikem bogu tako živo in strahno, da ne verjamem, če ga je prekosil pri takem poslu pred tolikimi in tolikimi stoletji sam živi in resnični Nikola Šubić Zrinski. Bil je čustven kot oče, ko daje roko svoje hčerke ženinu in ko izve o njeni smrti, ali bil je obenem povsod impozanten junak od pete do temena. Pel je s čudovito karakterističnimi akcenti. Prav dobro se je izkazal gospod Križaj kot Sulejman, turški car. Globoko je deloval na nas s svojo mogočno, carso igro, s svojim bogatim in lepim glasom in z izborna interpretacijo svojega tragičnega konca. Gospod Jastržebki je krepko učinkoval s svojim razkošnim junaškim tenorjem in tudi igral živahno in realistično. Enako sodi polna hvala Zvonimiru Strmacu, ki je v ne veliki vlogi Mehmeda Sokolovića pokazal svojo igralsko in pevsko spretnost. Ženski in moški zbor sta ugajala. Jeleninim sanjam je ugrabilo nekoliko iluzije nesrečno zagrinjalo, ki se je preneglo dvignilo. Orkester je bil pod sigurnim vodstvom g. ravnatelja Srečka Albinija točen in primeren. Navdušenje publike je odmevalo in grmelo po koncu vsake slike. Gospodična Korošičeva in gospa Poljakova sta prejeli šopke, drugi igralci so bili deležni burnega ploskanja in kričečih živio-klicev. Pri predstavi je bil tudi navzoč g. Fran Gerbič, ravnatelj Glasbene Matice, ki je pel vlogo Juranića, zarobenca hčere Zrinskega, pri prvi premieri te Zajčeve opere pred davnimi leti v Zagrebu. Ljubeznivi stari gosod se je tega svojega nastopa ganjen in vesel spominjal. P.

Dramatična šola slov. gledališča. Kdor se hoče vpisati v dramatično šolo, naj se oglasi ob dnevih, ko ni predstave, med 6. in 7. uro zvečer v gledališki dvorani (drugo nadstropje). Podučeval bo g. režiser Milan Skrbinšek. Več prihodnjč.

Gospodarstvo.

— **Kmetijska šola na Grmu** priredi za mladeniče, ki se hočejo praktično izvežbati v obrezovanju in oskrbovanju drevja, v cepljenju in gojitvi dreves v drevesnici itd. **praktični sadijski tečaj**, ki bo trajal od 15. januarja do 15. maja 1914. V ta tečaj se sprejme 6 učencev v starosti od 16 let naprej. Sadijski vajenci dobe brezplačno hrano in stanovanje in v denarju po 10 K nagrade na mesec. Nekolekovane prošnje, katerim je priložiti izpustnico ljudske šole, krstni list ali pa domovnico, je vložiti pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu (pošta Kandija — Kranjsko) do 14. decembra t. l.

Darila.

Upravištvu naših listov so poslali:

Za **Ciril-Metodovo družbo**. Janjo Premrov, rač. nadsvetnik v Sarajevu, 9 K 63 v, nabral med tamošnjimi Slovenci, in dr. Jos. C. Oblak, odvetnik v Ljubljani, 10 K, iz poravnave v kaz. zadevi Pleničar ca. Stare. Skupaj 19 K 63 v.

Za **Slovensko Sokolsko Zvezo**. Ivan Lavrič, abs. trg. akad. v Travniku pri Rakeku, 29 K, koje poklanjajo napredni Loškopotočanje mesto cvetličnega dne.

Živeli nabiralcu in darovalcu!

Za **Slovensko Sokolsko Zvezo** nabrala je gđc. Anica pri stalnih gostih restavracije Tratnik 22 K; brat Zlatko Verbič 2 K. Vsem darovalcem in gospici nabiralki iskrena sokolska zahvala.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 17. novembra: Josip Schimek, c. in kr. top. ognjčar, Dunajska cesta 64.

V deželni bolnici:

Dne 14. novembra: Marija Petrič, strežnica, 65 let. — Peter Žagar, lajnar, 30 let.

Dne 16. novembra: Božidar Šefic, sin zidar. pomoč., 7 dni. — Mihael Lesjak, bivši izvošček, 68 let.

Dne 18. novembra: Mihael Ula-ga, delavec, 61 let.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: **Valentin Kopitar.**

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Avstrijska specialiteta. Na želodcu bolehalo ljudem priporočati je porabo pristnega »Mollovega Seidiz-praska«, ki je preiskušeno domače zdravilo in vpliva na želodec krepilno ter pospešilno na prebavljanje in sicer z rastočim vspehom. Škatljica 2 E. Po poštenu povzetju razpošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj DUNAJ, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi zahtevati je izrecno MOLL-ov pre-parat, zaznamovan z varnostno znamko in s podpisom. 2 33

Lekarnarja Julija Schaumanna želo-dna sol je v več nego 30 letih prišla na izborn glas kot dietetski izdelek, kar potrjuje premnoga priznana pisma. Deluje točno in zanesljivo pri vseh motenjih prebave, pri želo-dčnih neprilikah, tvoritvi kisline vzpehavanju itd., tako da jo kot jako razširjeno staropre-kušeno domače zdravilo jako cenijo. Za izborni učinek se ima zahvaliti racionalni sestavi. — Škatlja stane K 1-50.

Forman
proti nahodu
Učinek presenetljiv! Pušica 40vin.

Meteorološko poročilo.

NOV.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
18.	2. pop.	744.7	8.3	brezvetr.	jasno
"	9. zv.	744.9	4.1	"	"
19.	7. zj.	744.0	0.6	"	megla

Srednja včerašnja temperatura 5.1°, norm. 30°. Padavina v 24 urah mm 0.0.

Napačen nazor

da se zdravemu, krepkemu človeku ni treba prav nič brigati za svoje

zdravje, je merodajen v naši prosvetljeni, higienski dobi še v marsikateri glavi. Prav zdrav človek mora skrbeti, da si svoje zdravje ohrani trajno. Posebno nega žrela in vra-

Trgovski lokal

z mehanikom 4060

se s 1. majem 1914 odda na Starem trgu št. 8.

Več pove

Josip Pok, Stari trg št. 14.

Kartonažni delavec

samostojen, sposoben izdelavati enostavne škatle za poštne pošiljave, se takoj išče za Zagreb. Ponudbe s sliko in zahtevo plače.

Naslov pove upravn. »Slovenskega Naroda«. 4110

Najsolidnejši vir

40 m dobrih ostankov za obleke K 18.—
40 m izvrstnih ostankov zim. blaga „ 20.—
30 m ostankov mod. blaga za obleke „ 18.—
6 parov velikih rjuh „ 10.—
100 kom. prima žepnih robcev „ 13.—
tucat dobrih brisač „ 2-90
tucat prav težkih brisač „ 4-80
10 toplih zimskih rut „ 5.—

Adolf Zucker, Plzenj št. 504 (Česko).

Razpošiljam samo po povzetju. Neugajajoče vzamem vsak čas nazaj. Vzorci se ne razpošiljajo. Najboljši dobavitelj za trgovce, krošnjare in sejmarje.

Trgovina s čevlji

išče za 1. januar 1914

spretno prodajalko.

Ponudbe z navedbo zahteve plače in dosedanjega poslovanja na poštini predal št. 93 v Ljubljani. 4094

Kontorist

eventualno

: kontoristinja :

razborit in zanesljiv za dopisovanje in knjigovodstvo, slovenskega in nemškega (ev. hrvaškega) jezika popolnoma zmožen se takoj sprejme v Zagreb. Ponudbe s sliko in zahtevo plače. — Naslov pove upravn. Slov. Naroda«. 4111

Cudezna svetovna zbirka.

300 kosov nakita za samo K 7.—.

Pristna švicarska sistem Roskopf pat. remon. žepna ura, natančno idoča s pis. tvorn. garanc., am. double zlate oklopna verižica, 2 double zlate prstana za gospoda in damo, double pozlač. garnitura i. s. gumbi za manšete, ovrtnik in prsi, amer. žepni nožek, eleg. svil. kravata najnov. oblike, mična damska broška, zadnja novost, popotna toaletna garnitura, eleg. p.istno usnj. denarnica, par butonov z imit. drag. kamnom, mična, lepa pisalna garn., salonski album najl. pogledov sveta, prek. vratni kolje iz pristno orient. biserov in še 250 različnih predmetov v hiši neuprijemljivih zastoj. Vse skupaj z eleg. žepno uro, ki je sama dvakrat toliko vredna, stane samo K 7.—.

4112 Po povzetju pošilja ST. KESSLER, svet. razpošiljalnica KRAKOV, KUPAGASSE 16/17.

Riziko izključeno, ker se za neugajajoče takoj vrne denar.

Manufakturna trgovina

na jako prometnem kraju v Ljubljani, ki je zelo dobro vpeljana, se prodaja. Trgovino tudi lahko vodijo ženske moči.

Ponudbe je staviti do 1. decembra na upr. »Slov. Naroda« pod 90/4038.

Prodasta se dve

kompletni postelji

iz trdega lesa

Selenburgova ul. 6., II. nad. levo.

Prodajalka

izučena v špecerijski stroki, ki je že vodila nad 4 leta manjšo trgovino v trgu na deželi, zmožna obeh deželnih jezikov, išče mesta v Ljubljani za 1. januarij 1914.

Cenjene ponudbe, eventualno z navedbo mesečne plače, se prosijo pod šifro »Prodajalka 21«, pošto ležečo Ljubljana 1. 4095

Proda se kompletna

kopalna oprava

radi preselitve, skoro nova, popolnoma v dobrem stanju. 4090

Ogleda se lahko vsak dan pri lastniku Antonu Maver, zal. meng. piva, Metelkova ul. 13 v Ljubljani.

Spretno, marljive in poštene

akviziterje

za vse zavarovalne stroke

sprejme pod ugodnimi pogoji glavni zastop v Ljubljani zavarovalnice »Franko Hongroise« Mestni trg 25. Natančneje se izve istotam. 4075

Prešernove slike

prodaja in pošilja po poštenu povzetju

Iv. Bonač v Ljubljani.

Cena slike 5 kron. 372

Čebelni med

iztrčan, zajamčeno prirodno pristen, akacijev ali lipov, razpošiljanje franko v pločevinastih škatljah po 5 kg po povzetju za K 8-50. Preprodajalcem pošljemo vzorce in ponudbe. Izvoz medu (Erster ung. Bienehonig-Export) BALATONFÖKAJAR, (Ogrsko).

Redka prilika! Redka prilika!

Krasno posestvo

na prodaj in sicer: močno zidana hiša z veliko kletjo, velika delavnica, veliko dvorišče, velik vrt s sadnim drevjem in njivo; oddaljeno pet minut od mesta ob glavni cesti na kolodvor.

Več pove Fran Pipen, St. Lenart št. 46 pri Brežicah. 4108

Iščem nad 30 let staro

žensko

za vso hišno opravilo

k 3 osebam v Belgrad. Samo res pridne osebe naj se pismeno javljajo z zahtevo plače na naslov: gospa Lizeta Rosman, soproga ravnatelja. Belgrad, Kara-Gjorgjeva ul. 95. I. Odgovorilo se bo samo oni, katera bo sprejeta. Vstop takoj in povračilo potnih stroškov, ako dotična vsaj eno leto v službi ostane. — Govori se v hiši samo slovenski. 4093

Javna zahvala.

Na smrt gospoda Josipa Fijaša, lesotirčca v Vitanju pri Celju, samo kratek čas zavarovana glavnica K 5000.— se je že pet dni po predložitvi listin izplačala, vsled česar se tem potom najtopleje zahvaljujem graški podružnici življenske zavarovalnice »Janus«.

Vitanje, 11. novembra 1913.

Za mladoletno siroto: varuh: Ivan Jelenko, mačeha: Antonija Fijaš. 4107

Ah!!.. to je ali šopek šmarnic

ali

Dralleja
iluzija v svetilniku

Šmarnica, vrtnica, bezeg heliotrop, reseda K 4.—, vijolica K 5.—. Po vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah, trgovinah z milom in boljših brivnicah. JURI DRALLE, BODENBACH n. L.

skih esenc z znamko »Elsafluid«. Koristi tudi pri vratnih boleznih, kašlju, hripavosti, oviranju pri požiranju, pomanjkanju sape, zasliženju, kar smo često preskusili sami, 12 stekl.

za 5 K franko pošilja lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsatrg št. 238 (Hrvaško).

Lu — — —

Novosti za jesensko sezono

kakor tudi

OBLEKE PO MERI

najnovejše oblike pri:

B. Götzl Ljubljana

Mestni trg 19 — Stari trg 8.

! 500 kron !

Vam plačam, ako moj uničevalec korenin
balzam **Ria** Vaših kurjih oces, bradavic,
otičancev ne odstrani v 3 dneh
brez bolečin. Cena lončka z ga-
rancijskim pismom 1 K. **Kemeny,**
Kaschau (Kassa) I., Postf. 12/64 Ogrsko.

Lepo, veliko, suho in svetlo

skladišče

se odda. 3584

Več pove **Julij Meini**, uvoz kave,
Šelenburgova ulica št. 7.

ZIMSKO

volnene srajce, spodnje majice in hlače, pleteni telovniki, nogavice, dokolenice, roka-
vice, gamaše, kožuhovinate čepice, snežne čepice, ščitnike, kolenogrelce, trebuhogrelce,
žilogrelce in druge predmete za gospode priporoča

modna trgovina za gospode

P. Magdić, Ljubljana, nasproti glavne pošte.

PERILO

Mehlovana mesečna soba
se odda takoj
Gledališka ulica št. 10, II. nadst. desno.

J. Zamljen

čevljarški mojster

v Ljubljani, Gradišče 4

izvršuje vsa čevljarška dela do najfi-
nejše izvršitve in priporoča svojo zalogo

storjenih čevljev.

Izdeluje tudi prave gorske in
telovadske čevlje.

Za naročila z dežele zadostuje kot mera
pripisan čevlji. 237

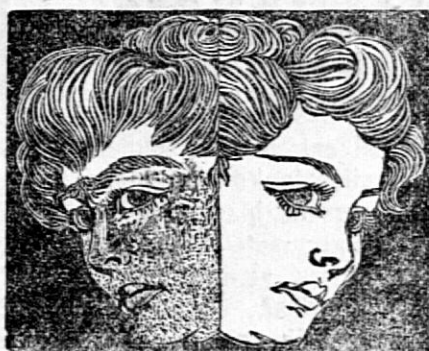
Edna posebnost
likerja je

Zdravnik želodca.

Zdravnik želodca

je posebnost želodčnega likerja
iz zdravilnih rastlin, kateri iz-
borno vpliva proti slabostim v
želodcu ter radi tega v nobeni
družini ne bi smel manjkati.

1091

Nadležne kocine in pege

na obrazu odpravi v najkrajšem času
z zajamčeno neškodljivim sredstvom in
gotovim uspehom 3855

Minka Kocjan, izprašana maserka,
Sv. Petra cesta 23, skozi vežo.

Peč se kadi

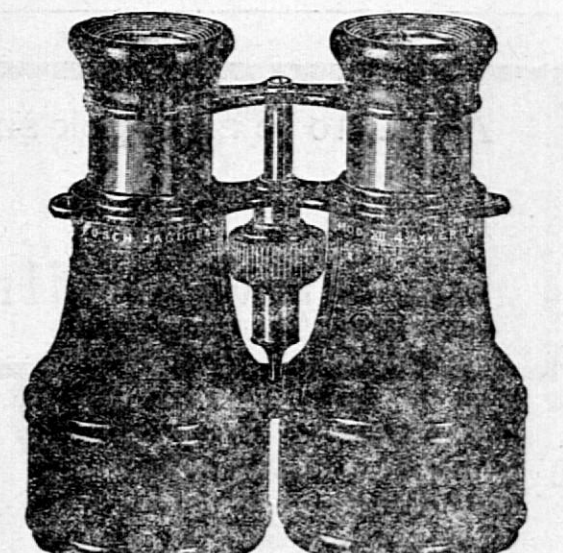
pri sedanjem jako vihnem vremenu v skoro
vseh slučajih, ako je dimnik zgoraj odprt, brez
nastavka. V vrnost, da vam dim ne bo udarjal
nazaj v stanovanja in kuhinje, opremiti dimnik
z več nego 700,000 krat preizkušenim jehnovim
nastavkom za dimnik in več se ne boste jezili.
J. A. John, d. d., Dunaj VIII., Langeasse 63/166.
Krajevna prodajališča se na željo naznanijo.

Fr. P. Zajec

izprašan optik,

zalagatelj c. kr. armade, vojne mor-
narice, domobrancev itd.

Ljubljana, Stari trg št. 9.

Očala in ščipalniki po strokovnjaških
in zdravniških predpisih. — Z elektr-
obratom moderno urejena delavnica
Najnovejši cenik brezplačno!

Našim stalnim in en-gros odjemalcem oddajamo

nepremočljive pelerine

najboljše kakovosti pod lastno ceno samo do novega leta.

Dežne plašče v vseh barvah in velikostih

po najnižjih cenah priporoča

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Mestni trg 5—6. 4098

Modni salon

Stuchly - Maschke

3 Ljubljana, Židovska ulica. 3

Priporoča po najnižji ceni cenj. damam tu in na de-
želi svojo bogato zalogo

zimskih klobukov in šport. čepic za dame in deklice.

Priznano dobro blago. — Nizke cene.

Popravila se točno izvršujejo. 1463 Zalni klobuki vedno v zalogi.

Ustanovljena leta 1841.

Ustanovljena leta 1841

Odlikovana tovarna jesiha.

LUIGI SALVADOR TRST.

Ulica Casimiro Donadoni št. 16. — Telefon šte. 738.

Naslov za pisma: **Luigi Salvador, Trst, poštni predal.**

Edina tvornica s patent. avtomatičnim sistemom. Najnamenitejši na Primorskem.

Posebnost: **Naravni jesi iz belega in rdečega vina ter naravni jesi iz čistega alkohola za konzerve.** 3329

Vsled avtomatičnega proizvodnje, ki je mnogo cenejši od ročnega dela, mi je
mogoče postreči svojim odjemalcem z izdelkom, ki je neprekosljiv glede do-
brote in nizke cene. — Naročbam se prilaga pismeno jamstvo, da odgovarja
izdelek popolnoma hranilni svrhi; na zahtevo pošljem vzorce in cene.

V važnejših mestih iščem zastopnike.

V važnejših mestih iščem zastopnike.

OXO

kocke
za gove-
jo juho

so kocke poznavatelja. Izdeluje jih edino le

Liebig-ova

družba največja izdelovalateljica mesnih izvlečkov
na svetu, in dajejo po svoji sestavi iz najbolj-
šega mesnega izvlečka pravo govejo juho.

POZOR!

Vedno velika zaloga
klobukov
in čepic
lastnega izdelka.
Kupuje kože
vseh divjačin po
najvišjih dnev-
nih cenah.

Se priporoča
za izdelovanje
kožuhov vseh vrst, kakor tudi damskih jop, kolerjev, mufov. V za-
logi ima vedno veliko izbiro vseh vrst kožuhovine. — Sprejemajo se
popravila vseh v to stroko spadajočih predmetov. Izdeluje se vse po
najnižjih cenah. 3369

J. Wanek, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 21.

Naznanilo in priporočilo.

Podpisani si usojam slavnemu občinstvu vljudno naznanjati, da sem otvoril

trgovino z usnjem

v Ljubljani, na Erjavčevi cesti šte. 2

nasproti jubilejskega gledališča. 4071

V zalogi imam veliko izber domačega in inozemskega usnja, kakor znamke Biu-
menthal in Grison, Chevreux, potem Ideal, Cornelius Heyl Box, nadalje čev-
ljarske potrebščine kakor tudi zgornje dele, razne trakove, zaponke itd.
— Nadalje razne kreme: Globin, Globus, Erdal, Afrikan ter Sokolska krema
vse po najnižjih cenah.

Gumijvi podpetniki **PALMA**
Alojzij Sestak, trgovec z usnjem.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavnica 8,000.000 kron.

152

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fondi okroglo 1,000.000 kron.

Poslovalnica I. c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v **Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.**

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun

430
440

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje

ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

vseh vrst po dnevnem kurzu.